

**Adekwatność Kapitałowa
oraz Inne Informacje Podlegające Ogłoszeniu
Grupy Kapitałowej Alior Banku S.A.
wg stanu na dzień 31.12.2016 roku**

Marzec 2017

Spis treści

1.	Wprowadzenie	4
2.	Informacje o Grupie Kapitałowej	4
3.	Ogólne zasady zarządzania ryzykiem w Banku i Grupie Kapitałowej	4
4.	Oświadczenie w zakresie adekwatności ryzyka	5
5.	Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem	6
6.	Ryzyko kredytowe	7
6.1	Organizacja ryzyka kredytowego	7
6.2	Zarządzanie ryzykiem kredytowym	13
6.3	Zarządzanie ryzykiem kredytowym kontrahenta	13
6.4	Zarządzanie ryzykiem koncentracji (limity koncentracji)	14
6.5	Zabezpieczenia	15
6.6	Proces analizy kredytowej	16
6.7	Scoring/Rating	17
6.8	Identyfikacja ryzyka kredytowego	18
6.9	Pomiar i szacowanie ryzyka kredytowego	19
6.10	Przegląd ekspozycji kredytowych pod kątem tworzenia odpisów aktualizujących i rezerw	19
6.11	Monitorowanie ryzyka kredytowego klientów indywidualnych oraz biznesowych	20
6.12	Podstawowe informacje o monitorowaniu ryzyka kredytowego	21
6.13	Ekspozycje kapitałowe	25
6.14	Aktywa obciążone	25
7.	Ryzyko rynkowe	25
7.1	Zarządzanie ryzykiem rynkowym	25
7.2	Stosowane modele i miary ryzyka	27
7.3	Struktura organizacyjna w zakresie procesu zarządzania i kontroli ryzyka rynkowego	28
7.4	Raportowanie ryzyka rynkowego	30
7.5	Ryzyko stopy procentowej	30
7.6	Ryzyko walutowe	34
7.7	Ryzyko płynności	35
8.	Ryzyko operacyjne	41
9.	Fundusze własne	45

10. Dźwignia finansowa	61
11. Wymogi kapitałowe	62
12. Kapitał wewnętrzny	64
12.1 Analiza ryzyka oraz wybór istotnych rodzajów ryzyka	65
12.2 Monitorowanie procesu	66
13 Polityka wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze	66

1. Wprowadzenie

Raport „Adekwatność Kapitałowa oraz Inne Informacje Podlegające Ogłaszaniu Grupy Kapitałowej Alior Banku S.A.” według stanu na dzień 31.12.2016 roku został przygotowany zgodnie z wymogami Części Ósmej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR) z uwzględnieniem przepisów art. 111 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe (Dz.U. z 2012 r. poz. 1376) oraz Rekomendacji M Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach i Rekomendacji P Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu monitorowania płynności finansowej banków. Zasadami polityki informacyjnej Alior Bank S.A. zatwierdzonymi przez Radę Nadzorczą Alior Banku S.A.

O ile nie zaznaczono inaczej, w Raporcie zostały zaprezentowane dane skonsolidowane Grupy Kapitałowej Alior Banku S.A. Na kształt profilu ryzyka w Grupie Kapitałowej Banku dominujący wpływ wywiera Alior Bank S.A., zatem część informacji zawartych w raporcie dotyczy danych jednostkowych Alior Banku S.A. O ile nie zaznaczono inaczej, dane liczbowe przedstawione w Raporcie wyrażone zostały w tysiącach złotych.

2. Informacje o Grupie Kapitałowej

W dniu 31 grudnia 2016 r. w skład Grupy Kapitałowej wchodziły następujące jednostki:

- Alior Bank S.A. – jednostka dominująca;
- Alior Leasing Sp. z o.o – 100% udziałów w kapitale;
- ABSsource Sp. z o.o.- 100% udziałów w kapitale;
- Meritum Services ICB S.A - 100% udziałów w kapitale;
- NewCommerce Sp. z o.o. - 100% udziałów w kapitale;
- Centrum Obrotu Wierzytelnościami Sp. z o.o. - 100% udziałów w kapitale;
- Money Makers S.A. – 58,84% udziałów w kapitale.

Na potrzeby wyliczenia współczynnika wypłacalności w 2016 r. zastosowano konsolidację ostrożnościową (zgodnie z art.19 Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r.) - konsolidowane były Alior Bank S.A. i Alior Leasing sp. z o.o.

3. Ogólne zasady zarządzania ryzykiem w Banku i Grupie Kapitałowej

Zarządzanie ryzykiem w Alior Banku S.A. odbywa się w oparciu o przepisy wewnętrzne przyjęte przez Zarząd i zaakceptowane przez Radę Nadzorczą uwzględniające regulacje ostrożnościowe wynikające z przepisów prawa i dobrych praktyk rekomendowanych przez regulatorów.

Ogólny cel oraz ramowe zasady obowiązujące w Banku w procesie zarządzania ryzykiem określa *Polityka Zarządzania Ryzykiem w Alior Bank S.A.* Szczegółowa polityka Banku została uregulowana w odrębnych dokumentach precyzujących zasady w zakresie:

- ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji
- ryzyka kontrahenta
- ryzyka rynkowego
- ryzyka płynności
- ryzyka operacyjnego

- ryzyka modeli
- ryzyka biznesowego

Nadrzędnym celem polityki zarządzania ryzykiem w Banku jest zapewnienie wczesnego rozpoznawania oraz odpowiedniego zarządzania wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka związanymi z prowadzoną działalnością. Weryfikacja zakresu ryzyka pod kątem istotności wykonywana jest cyklicznie, raz w roku lub częściej, jeżeli wystąpią przesłanki zmiany profilu ryzyka Banku lub jego otoczenia.

Po zakończonej weryfikacji zakresu ryzyka Bank uznał następujące jego rodzaje za istotne:

- ryzyko kredytowe – ryzyko niewypłacalności (w tym ryzyko kredytowe kontrahenta)
- ryzyko kredytowe – koncentracji w branży
- ryzyko kredytowe – koncentracji wobec Klienta lub grupy Klientów powiązanych
- ryzyko kredytowe – koncentracji w walucie
- ryzyko operacyjne
- ryzyko rynkowe w księdze handlowej
- ryzyko płynności
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej
- ryzyko modeli
- ryzyko biznesowe
- ryzyko utraty reputacji

Przy weryfikacji zakresu ryzyka, obok rodzajów ryzyka wymienionych powyżej, brane są pod uwagę: ryzyko kredytowe koncentracji w regionie, ryzyko kredytowe koncentracji zabezpieczeń, ryzyko rezydualne, ryzyko transferowe i ryzyko kraju. Docelowy profil ryzyka Banku oceniany jest w oparciu o aktualny profil ryzyka, plany strategiczne oraz zdefiniowaną skłonność do podejmowania ryzyka.

4. Oświadczenie w zakresie adekwatności ryzyka

W ramach raportu z corocznego procesu przeglądu ryzyka Zarząd Banku w dniu 13.09.2016 r. potwierdził adekwatność stosowanych systemów zarządzania ryzykiem do profilu ryzyka i strategii Banku.

Podczas przeglądu ryzyka Zarząd Banku dokonał oceny profilu ryzyka Banku, w ramach którego zatwierdził aktualny katalog ryzyk zidentyfikowanych oraz istotnych dla działalności Banku, które są omawiane w części dotyczącej kapitału wewnętrznego. Zarząd potwierdził oczekiwane poziomy apetytu na ryzyko stanowiące kluczowe wskaźniki kapitałowe w Banku, czyli łączny współczynnik kapitałowy na poziomie 13,25% oraz współczynnik na kapitale Tier 1 na poziomie 10,25%, a także współczynnik pokrycia kapitału wewnętrznego przez fundusze własne na poziomie 1,2.

Struktura wielkości ocenianej ekspozycji na ryzyko mierzonej miarą wymogu kapitałowego na poszczególne rodzaje ryzyka w ciągu roku 2016 utrzymywała się na poziomie zbieźnym do struktury wielkości ekspozycji na ryzyko w całym sektorze bankowym w Polsce.

Struktura wielkości ocenianej ekspozycji na ryzyko potwierdza dominację w całkowitej ekspozycji na ryzyko ekspozycji na ryzyko kredytowe. Bank zgodnie z prowadzoną polityką nie utrzymuje znacznej ekspozycji na ryzyko rynkowe w związku z czym udział ryzyka w strukturze ekspozycji jest niewielki. Ekspozycja na ryzyko operacyjne mierzona kapitałem regulacyjnym na podstawie osiąganego wyniku Banku odzwierciedlała udział w strukturze występujący na rynku bankowym w Polsce.

Poniżej przedstawiono strukturę wymogów kapitałowych w Banku oraz w sektorze bankowym w Polsce na 30.09.2016 r. (nie przedstawiono danych na 31.12.2016 r. ze względu na brak dostępnych danych o sektorze bankowym na datę publikacji niniejszego raportu).

wymóg kapitałowy:	Bank	Sektor bankowy w Polsce
z tytułu ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia	86,79%	88,67%
z tytułu ryzyka rozliczenia	0,00%	0,00%
z tytułu ryzyka pozycji, ryzyka walutowego i ryzyka cen towarów	1,84%	1,67%
z tytułu ryzyka operacyjnego	11,15%	8,01%
z tytułu stałych kosztów pośrednich	0,00%	0,00%
z tytułu korekty wyceny kredytowej	0,22%	0,46%
z tytułu dużych ekspozycji w portfelu handlowym	0,00%	0,02%
inne kwoty ekspozycji na ryzyko	0,00%	1,16%

5. Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem

W celu sprawnego i skutecznego zarządzania systemem ryzyka w Alior Banku S.A. nadzór, kontrolę i odpowiedzialność za działanie tego systemu powierzono:

- Radzie Nadzorczej;
- Komitetowi ds. Ryzyka Rady Nadzorczej;
- Zarządowi Banku;
- Komitetom (Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i ICAAP, Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami – ALCO, Komitet Ryzyka Operacyjnego, Komitet Kredytowy Banku);
- Komórkom organizacyjnym odpowiedzialnym za poszczególne rodzaje ryzyka;
- Departamentowi Audytu Wewnętrznego.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem, ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu oraz nadzoruje zgodność polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym oraz akceptuje apetyt Banku na ryzyko.

Komitet ds. Ryzyka Rady Nadzorczej został powołany w celu wspierania Rady Nadzorczej w zakresie nadzorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku. Komitet działa w oparciu o zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Regulamin funkcjonowania Komitetu ds. Ryzyka Rady Nadzorczej Alior Bank S.A. Do zadań Komitetu należy m.in. opiniowanie całościowej, bieżącej i przyszłej gotowości Banku do podejmowania ryzyka, opiniowanie strategii zarządzania ryzykiem w Banku oraz analiza przedkładanych przez Zarząd informacji dotyczących realizacji tej strategii. Ponadto Komitet wspiera Radę Nadzorczą w nadzorowaniu wdrażania strategii zarządzania ryzykiem w Banku przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla, dokonuje weryfikacji zgodności ceny pasywów i aktywów oferowanych klientom, opiniuje regulacje określające strategię oraz podejście Banku do podejmowania ryzyka oraz analizuje cykliczne raporty dotyczące realizacji strategii oraz polityk.

Zarząd Banku sprawuje ogólną kontrolę nad procesem zarządzania ryzykiem, określa strategię Banku w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem.

Komitety wspierają Zarząd Banku w efektywnym zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i ICAAP integruje zarządzanie różnymi rodzajami ryzyka, w tym proponuje wielkość apetytu na ryzyko, nadzoruje proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, a także ocenia ryzyko związane z wprowadzaniem nowych produktów.

Do najważniejszych kompetencji Komitetu ALCO należy sprawowanie nadzoru nad ryzykiem rynkowym, płynnością, a także zarządzaniem aktywami i pasywami.

Komitet Ryzyka Operacyjnego, został utworzony w celu wspierania Zarządu w efektywnym zarządzaniu ryzykiem operacyjnym w Banku. Komitet monitoruje poziom ekspozycji na ryzyko operacyjne i ocenia sytuację w zakresie ryzyka operacyjnego w skali całego Banku.

Przedmiotem działania Komitetu Kredytowego Banku jest zatwierdzanie decyzji kredytowych o podjęciu, przez Bank, zaangażowania bilansowego i pozabilansowego, podejmowanie decyzji w sprawie wprowadzania ofert specjalnych oraz podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach nieuregulowanych w Zasadach Kompetencji Kredytowych, wiążących się z podejmowaniem przez Bank ryzyka kredytowego, do wysokości przyznanego limitu kompetencji.

Za przegląd ryzyka w Alior Banku S.A. odpowiedzialna jest Grupa ds. Istotności Ryzyka. W skład Grupy wchodzi przedstawiciele poszczególnych pionów i obszarów działalności Banku, dysponujący odpowiednią wiedzą z zakresu aktualnego i potencjalnego ryzyka. W szczególności są to przedstawiciele jednostek odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem kredytowym, ryzykiem rynkowym oraz ryzykiem operacyjnym.

Ze względu na różnorodność zjawisk towarzyszących poszczególnym rodzajom ryzyka, każdym z nich zarządza właściwa komórka wiodąca. W przypadku ryzyka kredytowego poszczególne funkcje związane z identyfikacją, pomiarem, oceną i monitoringiem zostały rozdzielone między kilka komórek organizacyjnych.

Szczegółowy zakres zadań poszczególnych komórek jest zaprezentowany przy omawianiu każdego rodzaju ryzyka.

Departament Audytu Wewnętrznego przeprowadza niezależne kontrole mające na celu dostarczenie Radzie Nadzorczej i Zarządowi Banku obiektywnych informacji i ocen dotyczących procesu zarządzania ryzykiem, jego zgodności z regulacjami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

6. Ryzyko kredytowe

6.1 Organizacja ryzyka kredytowego

Strategia

Strategia Banku zakłada uniwersalny charakter instytucji, która kieruje swoją ofertę zarówno do Klientów Indywidualnych jak i do Klientów Biznesowych.

Bank zdefiniował strategię w zakresie ryzyka kredytowego w odniesieniu do poszczególnych grup Klientów poprzez:

- określenie i wprowadzenie do oferty produktów kredytowych z uwzględnieniem szczegółowego opisu ich parametrów (karty produktów), takich jak: nabywcy produktu; przedmiot finansowania; przeznaczenie produktu; wymagania wobec kredytobiorców; kwota minimalna i maksymalna; okres kredytowania, forma funkcjonowania produktu

i jego waluta; zasady wypłat, spłat i karencji oraz opis stosowanych zabezpieczeń wraz z informacją o wymaganym poziomie wskaźnika LtV. Dla każdej z homogenicznych grup Klientów została przygotowana ściśle zdefiniowana oferta produktowa;

- określenie oczekiwanego profilu ryzyka Klientów w oparciu o nadane im indywidualne oceny ratingowe bądź scoringowe oraz oczekiwany udział poszczególnych grup w portfelu kredytowym. Bank zdefiniował oczekiwany rozkład wyników scoringu i ratingu;
- określenie oczekiwanego profilu ryzyka produktów kredytowych wdrożonych w Banku, wyrażonego przez standardowe koszty ryzyka. Standardowe koszty ryzyka uzależnione są m.in. od wartości prawdopodobieństwa wystąpienia utraty wartości oraz wartości ustanowionych zabezpieczeń;
- uzależnienie strategii, w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym, od kanału dystrybucji poszczególnych produktów (tj. Oddziały Banku, Contact Center, Internet, Agencje i Pośrednicy) oraz wpływu każdego z nich na ryzyko kredytowe. Znalazło to odzwierciedlenie w dedykowanych dla poszczególnych kanałów procesach kredytowych i standardowych kosztach ryzyka;
- dywersyfikację ryzyka dzięki zastosowaniu limitów koncentracji;
- dywersyfikację ryzyka dzięki zastosowaniu zróżnicowanych poziomów DTI (wskaźnik wyrażający stosunek sumy miesięcznych kosztów związanych z obsługą zobowiązań i miesięcznych zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania kredytowe do dochodu netto);
- ograniczanie ryzyka kredytowego poprzez ustanawianie zabezpieczeń kredytów;
- redukcję ryzyka kredytowego w ramach realizacji zdefiniowanych procesów monitoringu.

Struktura organizacyjna w zakresie procesu zarządzania i kontroli ryzyka kredytowego

Dla zapewnienia prawidłowości procesów kredytowych w Banku funkcjonują Departamenty realizujące ściśle określone zadania:

Dział Strategii Ryzyka Modeli odpowiedzialny za:

- opracowanie regulacji wewnętrznych z zakresu zarządzania ryzykiem modeli bądź wskazywanie jednostek odpowiedzialnych za ich utworzenie,
- określenie kryteriów akceptacyjnych jakości działania modelu,
- wydawanie rekomendacji do Komitetu w zakresie akceptowania modelu do stosowania i wdrożenia do środowiska produkcyjnego,
- akceptowanie wyników testów wdrożeniowych modelu,
- przeprowadzenie walidacji modelu,
- sporządzanie rejestru modeli (w oparciu o informacje przekazywane przez Właścicieli modeli w kartach i dziennikach modeli) i administrowanie nim,
- inicjowanie podejmowania określonych działań zaradczych lub naprawczych w sytuacji pogorszenia się jakości modelu,
- zatwierdzanie istotności modelu w cyklu kwartalnym i ocena poziomu ryzyka modelu co najmniej rocznie,
- ocena ryzyka modeli na poziomie zagregowanym i jej zgodności z poziomem apetytu na ryzyko modeli,
- przygotowywanie informacji zarządczej.

Departament Optymalizacji Ryzyka Kredytowego odpowiedzialny za:

- Prowadzenie projektów z zakresu ryzyka kredytowego w zakresie produktów dla klienta indywidualnego.
- Tworzenie i nadzór na realizacją strategii kredytowej produktów dla klienta indywidualnego i produktu biznes pożyczka w zakresie kryteriów udzielania zaangażowań, oferty oraz kształtu procesu kredytowego.

- Rekomendacja zmian w strategii kredytowej z oceną wpływu na wyniki banku.
- Optymalizacja strategii kredytowej w ramach podsegmentów klientów.
- Optymalizacja i rozwój procesów i narzędzi przeciwdziałania wyłudzeniom kredytowym we współpracy z Departamentem Bezpieczeństwa i Departamentem Bezpieczeństwa Elektronicznego.
- Opiniowanie produktów i procesów pod kątem ograniczania ryzyka kredytowego, w tym przeciwdziałania nadużyciom kredytowym.
- Przygotowywanie symulacji zmian procesu kredytowego i polityki kredytowej oraz ocena ich wpływu na wyniki banku.
- Merytoryczny nadzór nad narzędziami kredytowymi zapewniający spójność rozwiązań z parametrami metodyk.
- Implementacja zmian w systemach decyzyjnych ryzyka.
- Monitoring portfela i procesów na bazie zdefiniowanych raportów oraz przeglądy problemowe.
- Monitoring sieci sprzedaży pod kątem jakości wniosków.
- Tworzenie ofert x-sell oraz algorytmów kredytowych.
- Realizacja założonych portfelowych parametrów w zakresie ryzyka kredytowego.
- Optymalizacja kosztów ponoszonych w ramach procesów kredytowych.

Departament Analiz i Windykacji Klienta Indywidualnego odpowiedzialny za:

- ocena zdolności kredytowej klienta, ocena transakcji, przygotowywanie rekomendacji kredytowych dla wyższych szczebli decyzyjnych, podejmowanie decyzji kredytowych w ramach przyznanych kompetencji, w oparciu o obowiązujące procedury kredytowe.
- sporządzanie raportów sprawności oraz jakości procesu kredytowego.
- weryfikacja postawionych przez analityka kredytowego w decyzji kredytowej warunków do udzielenia/umowy/uruchomienia kredytu w segmencie KI.
- współpraca w zakresie identyfikacji wyłudzeń.
- przeprowadzanie analiz oraz rekomendowanie rozwiązań optymalizacyjnych dotyczących procesów analitycznych.
- minimalizacja strat kredytowych poprzez prowadzenie skutecznych i efektywnych kosztowo działań monitoringowych, restrukturyzacyjnych i windykacyjnych.
- identyfikacja rachunków kwalifikujących się do windykacji polubownej oraz sądowo-egzekucyjnej.
- monitoring sytuacji ekonomiczno – finansowej klientów, w przypadku podejrzenia utraty zdolności kredytowej.
- monitoring spraw spisanych w straty oraz odzyskiwanie należności Banku
- identyfikowanie przypadków naruszenia klauzuli wymaganych obrotów na rachunkach klientów i podejmowanie działań zaradczych.
- monitoring aktualności ubezpieczeń i cesji ubezpieczeń do kredytów, ubezpieczenia niskiego wkładu własnego oraz zlecenie ubezpieczenia (dobezpieczenia).
- prowadzenie procesów restrukturyzacji, wypowiedanie umów kredytowych oraz blokowanie kart i limitów.
- analiza procesów windykacyjnych pod kątem zastosowania outsourcingu, mając na uwadze maksymalizację skuteczności odzysku przy jednoczesnej efektywności kosztowej.
- typowanie umów przeznaczonych do sprzedaży pakietowej, przeprowadzanie transakcji sprzedaży wierzytelności.
- wykonywanie inspekcji klienta indywidualnego oraz biznesowego przed udzieleniem kredytu, przed wypłatą transzy oraz w ramach monitoringu.
- Prowadzenie kontaktów bezpośrednich z klientem windykacyjnym w ramach proces obsługi telefonicznej oraz terenowej
- prowadzenie postępowań sądowych i egzekucyjnych.

- zarządzenie procesem dobrowolnej sprzedaży nieruchomości i pomoc klientowi windykacyjnemu w tym procesie.
- przejmowanie rzeczy ruchomych stanowiących zabezpieczenie kredytu w ramach obsługi terenowej.
- indywidualny monitoring zdolności kredytowej.
- monitoring odnowienia polis i płatności składek.
- monitoring poprawności i terminowości ustanowienia zabezpieczeń docelowych.
- monitoring poprawności i terminowości wypełniania klauzul umownych innych niż zabezpieczenia.
- administracja kredytów ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.
- zarządzanie i monitoring watchlisty i EWS.
- weryfikacja przeduruchomieniowa transz.
- dokonywania zmian do już podpisanych umów kredytowych (w tym uwzględniających konieczność liczenia aktualnej zdolności kredytowej).

Departament Ryzyka Klienta Biznesowego odpowiedzialny m.in. za:

- kształtowanie strategii długookresowych w zakresie ryzyka kredytowego w segmencie KB oraz kontrola statusu ich realizacji.
- tworzenie, przegląd i aktualizacja metodyk oceny ryzyka kredytowego stosowanych przy udzielaniu produktów kredytowych.
- opracowywanie wymagań oraz specyfikacji do narzędzi wspomagających procesy oraz przeprowadzanie oceny ryzyka kredytowego i monitoringu.
- tworzenie i nadzór nad politykami oraz procesami z zakresu monitoringu KB.
- budowa modeli scoringowych i ratingowych oraz zarządzanie modelami.
- realizacja procesu nadawania eksperckich ocen ratingowych w przypadku rodzajów działalności bez wdrożonych modeli statystycznych.
- wyznaczanie i monitoring parametru PD w zdefiniowanych przekrojach.
- back-testing wyznaczanych parametrów ryzyka kredytowego.
- zarządzanie strategią branżową banku.
- rozwój metodologii, okresowa aktualizacja oraz monitoring limitów koncentracji.
- rozwój i administracja narzędzi i systemów kredytowych.
- zarządzanie kredytowymi kampaniami sprzedażowymi.
- zarządzanie operacyjną współpracą z BIK w tym: produkcja okresowych wsadów aktualizacyjnych w zakresie wyjaśniania błędów i reklamacji dotyczących raportów kredytowych, przekazywanie i weryfikacja danych przekazywanych na zlecenie jednostek banku do i z BIK S.A. w ramach tzw. zapytań pakietowych dla segmentu klienta indywidualnego i klienta biznesowego.
- analiza zmian oraz przygotowywanie ich specyfikacji w oparciu o wymagania jednostek merytorycznych, zarządzających przebiegiem procesów, służących do obsługi produktów kredytowych.
- kontrola jakości portfela kredytowego w różnych przekrojach i wymiarach.
- analiza wniosków kredytowych, administracja oraz monitoring kredytów z branży rolno-spożywczej (AGRO).
- ocena zdolności i wiarygodności kredytowej zgodnie z zdefiniowanymi metodykami oraz wiedzą ekspercką, a także podejmowanie decyzji zgodnie z obowiązującymi kompetencjami kredytowymi dla branży AGRO.
- weryfikacja warunków do uruchomienia/udzielenia produktu kredytowego i przekazanie dyspozycji księgowania w zakresie obsługi rachunków kredytowych dla branży AGRO.
- okresowy monitoring kondycji finansowej i ekonomicznej klientów kredytowych z branży AGRO.

- opracowywanie, przegląd i aktualizacja polityk i innych regulacji z zakresu funkcjonowania zabezpieczeń.
- wykonywanie wycen oraz monitoringu zabezpieczeń.
- kontrola oraz analiza jakości wszystkich zabezpieczeń w banku.
- zarządzanie Modułem Zabezpieczeń.
- obsługa pism sądowych w zakresie ustanowienia zabezpieczeń.
- opracowywanie i aktualizacja zasad współpracy z project monitorami, wymagań do narzędzi i systemów wspierających obsługę zabezpieczeń, reguł postępowania z podmiotami powiązanymi.
- monitoring wypłat z mieszkaniowych rachunków powierniczych.
- analiza wniosków kredytowych oraz administracja kredytami dla dużych przedsiębiorstw, tj.: obsługiwanych przez Departament Dużych Firm lub oznaczonych jako segment LARGE lub należących do Grup Powiązanych o łącznym zaangażowaniu kredytowym wyższym niż 60 M PLN.
- ocena zdolności i wiarygodności kredytowej zgodnie z zdefiniowanymi metodykami oraz wiedzą ekspercką, a także podejmowanie decyzji zgodnie z obowiązującymi kompetencjami kredytowymi.
- strukturyzowanie transakcji z uwzględnieniem zdefiniowanego w banku apetytu na ryzyko.
- wycena ryzyka kredytowego oraz uwzględnianie go w cenie minimalnej kredytów.
- weryfikacja warunków do uruchomienia/udzielenia produktu kredytowego i przekazanie dyspozycji księgowania w zakresie obsługi rachunków kredytowych.
- analiza wniosków kredytowych oraz administracja kredytami Klientów KB.
- ocena zdolności i wiarygodności kredytowej zgodnie z zdefiniowanymi metodykami oraz wiedzą ekspercką, a także podejmowanie decyzji zgodnie z obowiązującymi kompetencjami kredytowymi.
- strukturyzowanie transakcji z uwzględnieniem zdefiniowanego w banku apetytu na ryzyko.
- wycena ryzyka kredytowego oraz uwzględnianie go w cenie minimalnej kredytów.
- weryfikacja warunków do uruchomienia/udzielenia produktu kredytowego i przekazanie dyspozycji księgowania w zakresie obsługi rachunków kredytowych.
- obsługa Komitetu Kredytowego Departamentu Ryzyka KB.
- obsługa Komitetu Kredytowego Banku.
- okresowy monitoring kondycji finansowej i ekonomicznej klientów kredytowych, źródeł spłat i prawidłowości w obsłudze kredytów KB.
- okresowy monitoring kondycji finansowej i ekonomicznej podmiotów finansowych oraz weryfikacja dostępnych limitów.
- okresowy monitoring zabezpieczeń ekspozycji kredytowych Klientów KB w szczególności weryfikacja poprawności ich ustanowienia, rejestracji w systemach Banku oraz wartości zabezpieczeń.
- monitoring portfela nabytych przez Bank wierzytelności oraz identyfikacja zagrożeń spłaty zadłużenia wierzytelności nabytych w ramach umów faktoringowych.
- określanie zasad analizy kredytowej dla podmiotów finansowych, w szczególności banków i zakładów ubezpieczeń oraz nadzór nad procesami ustanawiania, podwyższania, anulowania, zawieszania oraz monitorowania limitów na podmioty finansowe.
- minimalizacja strat kredytowych na portfelu klienta biznesowego poprzez prowadzenie skutecznych i efektywnych kosztowo działań monitoringowych, restrukturyzacyjnych i windykacyjnych.
- analiza sytuacji majątkowej, finansowej, prawnej i operacyjnej przekazanych do obsługi klientów (w tym z uwzględnieniem powiązań grupowych).
- opracowywanie i wdrożenie strategii odzyskania przydzielonych zaangażowań lub też przywrócenia ich do stanu umożliwiającego powrót do regularnego biznesu.
- monitorowanie i nadzór nad poszczególnymi etapami restrukturyzacji, windykacji lub sprzedaży indywidualnej przydzielonych zaangażowań.

- przygotowywanie wniosków kredytowych w procesach restrukturyzacji i windykacyjnych.
- przygotowanie i podpisywanie umów, porozumień oraz składanie w imieniu banku oświadczeń dotyczących przekazywanych do poszczególnych procesów zaangażowań.
- przygotowanie dokumentacji oraz kierowanie spraw na drogę postępowania sądowego i egzekucyjnego.
- monitoring prowadzonych postępowań sądowych i egzekucyjnych, współpraca z komornikami.
- wykonywanie inspekcji terenowej w ramach weryfikacji zabezpieczeń oraz odzysku należności w procesach restrukturyzacji i windykacji.
- szacowanie rezerw i odpisu aktualizacyjnego MSR metodą indywidualną dla przydzielonych zaangażowań.
- umarzanie i odpisywanie wierzytelności.
- sprzedaż wierzytelności w trybie indywidualnym oraz przygotowywanie do sprzedaży wierzytelności portfelowych.
- zabezpieczenie, przejęcie i sprzedaż składników majątku przejętych od klientów w zakresie procesów restrukturyzacji i windykacji.
- rozwój oraz administracja narzędziami i systemami do obsługi procesów monitoringu, windykacji i restrukturyzacji.

Departament Strategii Ryzyka Kredytowego i Kapitału odpowiedzialny za:

- Opracowywanie strategii banku w zakresie adekwatności kapitałowej.
- Współtworzenie budżetów rocznych w zakresie wymogów kapitałowych.
- Monitorowanie i raportowanie adekwatności kapitałowej oraz definiowanie potrzeb kapitałowych.
- Nadzór nad procesem ICAAP w tym szacowaniem kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka.
- Tworzenie oraz aktualizacja metodologii klasyfikacji wg RMF/wymogu kapitałowego/kalkulacji kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka kredytowego, a także nadzór nad poprawnością kalkulacji.
- Rozwój metodologii i wyznaczanie portfelowych limitów koncentracji.
- Opracowywanie strategii banku w zakresie ryzyka kredytowego.
- Współtworzenie budżetów rocznych w zakresie kosztów ryzyka.
- Definiowanie portfelowych celów jakościowych oraz celów operacyjnych dla jednostek ryzyka kredytowego.
- Rozwój metodyki wyznaczania standardowych kosztów ryzyka.
- Opracowanie zasad, algorytmów i procesów tworzenia odpisów i rezerw z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych oraz szacowanie parametrów i nadzór nad poprawnością kalkulacji.
- Szacowanie ryzyka kredytowego i jego ocena na poziomie indywidualnym i portfelowym w procesie szacowania odpisów aktualizujących na straty poniesione, lecz nieujawnione oraz nadzór merytoryczny nad procesem szacowania odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości (MSR 39).
- Tworzenie i nadzór na realizacją strategii kredytowej dla Klienta Indywidualnego w zakresie strategii scoringowej oraz poziomów szkodowości poszczególnych portfeli.
- Rozwój metodologii budowy i monitorowania modeli scoringowych KI (aplikacyjnych i behawioralnych) oraz budowa i implementacja nowych modeli.
- Rozwój metodologii szacowania oczekiwanych poziomów niewypłacalności na potrzeby szacowania standardowych kosztów ryzyka jako składnika marży kredytowej oraz planów budżetowych i prognoz.
- Udział w projektach rozwojowych w zakresie tworzenia modeli oceny jakości oraz predykcji poziomu szkodowości dla nowych portfeli, kanałów i procesów dla portfeli KI.

6.2 Zarządzanie ryzykiem kredytowym

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku opiera się na wdrożonym zintegrowanym systemie zarządzania ryzykiem kredytowym i składa się z następujących elementów:

- identyfikacja ryzyka kredytowego, czyli wyznaczenie czynników wewnętrznych i zewnętrznych mających wpływ na poziom ryzyka kredytowego podejmowanego przez Bank oraz stała aktualizacja ich listy;
- pomiar i szacowanie ryzyka kredytowego - wyznaczenie miar i budowanie modeli ekonometrycznych, których zadaniem jest ilościowa ocena bieżącego ryzyka oraz prognozowanie tego ryzyka w przyszłości;
- monitoring ryzyka kredytowego polegający na podsumowaniu wszystkich pomiarów ryzyka kredytowego dokonanych za dany okres sprawozdawczy wraz z wydaniem opinii i rekomendacji; koncentruje się na gromadzeniu ocen ryzyka kredytowego, porównywaniu ich w czasie i na tej bazie budowaniu strategii wczesnego ostrzegania oraz strategii ograniczania ryzyka kredytowego;
- nadzór nad aktualnymi i potencjalnymi rodzajami ryzyka – polega na regularnym pomiarze ryzyka kredytowego oraz ocenie zidentyfikowanych w systemie Banku obszarów ryzyka kredytowego, ponadto zapewnia nadzór nad stałą weryfikacją opracowanej przez Bank mapy ryzyka oraz metod jego pomiaru.

Wymiar finansowy ryzyka kredytowego zidentyfikowanego i antycypowanego oraz miejsce jego wystąpienia są w Banku szczegółowo badane. Głównym składnikiem oceny ryzyka jest wyznaczenie standardowych kosztów ryzyka na bazie wdrożonej metodyki oraz alokowanie ich do odpowiednich jednostek Banku. Zgodność osiąganego poziomu kosztów ryzyka z zaplanowanym i zatwierdzonym poziomem jego tolerancji jest na bieżąco monitorowana.

Do podstawowych instrumentów wykorzystywanych do ograniczania ryzyka kredytowego Bank zalicza:

- metodyki wyznaczania zdolności kredytowej (w tym poziomy DTI) i oceny ryzyka kredytowego;
- limity koncentracji;
- system monitoringu, w tym mechanizmy wczesnego ostrzegania;
- prawne zabezpieczenia spłaty wierzytelności Banku.

6.3 Zarządzanie ryzykiem kredytowym kontrahenta

Wartość ekspozycji wyznaczana jest zgodnie z zasadami obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową. Ekwiwalent bilansowy transakcji pozabilansowych, a także ekwiwalent bilansowy transakcji z przyrzeczeniem odkupu wyznaczone są zgodnie z Rozporządzeniem CRR.

Dodatnia wartość godziwa kontraktów na 31.12.2016 wyniosła 623,6 mln, wyznaczona poprzez zsumowanie dodatnich rynkowych wartości dla wszystkich trwających transakcji. Wartość netto ekspozycji kredytowej po uwzględnieniu persaldowania transakcji dla kontrahentów posiadających umowy ramowe wyniosła 439,5 mln. Korzyści z saldowania wyniosły ok. 184,1 mln (nie zostały one uwzględnione przy wyliczaniu wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego). Wartość przyjętych zabezpieczeń wyniosła 549 mln zł.

Poziom zabezpieczeń, jakie Bank zobowiązany jest składać, jest standardowo uzależniony od poziomu bieżącej wyceny transakcji zawartych w ramach danej umowy. Jednocześnie Bank nie zawarł umowy, w której kontrahent byłby uprawniony do żądania ustanowienia dodatkowych zabezpieczeń w przypadku zmiany oceny wiarygodności kredytowej.

Ryzyko kredytowe związane z instrumentami pochodnymi funkcjonującymi na rynku międzybankowym jest minimalizowane poprzez ustalanie i monitorowanie dostępnych limitów na poszczególne rodzaje transakcji dla wyznaczonych banków.

Ryzyko kredytowe wynikające z udostępniania Klientom Biznesowym niebędącymi bankami instrumentów pochodnych jest akceptowane i ograniczane do wysokości limitów skarbowych posiadanych przez tych Klientów. Zgodnie z definicją obowiązującą w Banku, limit skarbowy rozumiany jest jako wysokość potencjalnej straty kredytowej, jaka może wystąpić w wyniku korzystania przez Klienta z instrumentów pochodnych. Limit skarbowy stanowi część łącznego limitu kredytowego dla zaangażowań obrotowych ustalanych dla Klientów. Jest on zatwierdzany w oparciu o zdolność kredytową Klienta, badaną wg standardów obowiązujących w Banku. Dodatkowym elementem warunkującym decyzję o przyznaniu Klientowi limitu skarbowego jest rozpoznanie jego wiedzy i doświadczenia w stosowaniu instrumentów pochodnych oraz znajomości rynków finansowych. W przypadku Klientów Indywidualnych przyznawane są wyłącznie limity zabezpieczone kaucją. Klienci Biznesowi mogą zabezpieczać limity zgodnie z katalogiem zabezpieczeń akceptowalnych przez Bank. Najlepszym Klientom Bank może oferować limity skarbowe bez zabezpieczeń.

6.4 Zarządzanie ryzykiem koncentracji (limity koncentracji)

Bank uznaje nadmierną koncentrację każdej pozycji, której towarzyszy ryzyko kredytowe lub ryzyko zachwiania/utruty płynności, za zjawisko mogące mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku.

Znajomość skali niebezpieczeństw związanych z koncentracją zaangażowań umożliwia prawidłowe zarządzanie aktywami i pasywami, a przede wszystkim tworzenie bezpiecznej struktury portfela kredytowego.

W celu zapobiegania niekorzystnym zdarzeniom wynikającym z nadmiernej koncentracji, Bank ogranicza ryzyko koncentracji ustanawiając limity i normy koncentracji wynikające z przepisów zewnętrznych oraz wewnętrznych analiz prowadzonych przez Bank.

Zarządzanie ryzykiem koncentracji z tytułu działalności kredytowej w Banku dotyczy w szczególności:

1. obszarów wynikających z uregulowań zewnętrznych:
  - ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w Części Czwartej Rozporządzenia CRR (tzw. dużych zaangażowań),
  - koncentracji wewnętrznej, w tym ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe;
2. ryzyka wynikającego z zaangażowań względem podmiotów charakteryzujących się cechami wspólnymi takimi jak:
  - ten sam segment,
  - ta sama branża oraz sektor gospodarki tj. podmioty prowadzące tę samą działalność lub obrót podobnymi towarami,
  - ten sam kraj zamieszkania bądź siedziby,
  - to samo województwo zamieszkania bądź siedziby;
3. ryzyka wynikającego z metryki produktu, w tym: cel finansowania, waluty, typu produktu, LtV i okresu kredytowania;
4. ryzyka wynikającego z zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia lub zabezpieczonych przez tego samego dostawcę zabezpieczenia (w tym ryzyka wynikającego z zabezpieczenia się Banku na papierach wartościowych o podobnej charakterystyce);

5. ryzyka wynikającego z kanału dystrybucji;
6. ryzyka wynikającego z ofert specjalnych i promocji;
7. ryzyka wynikającego z zastosowanych odstępstw lub uproszczonych metod oceny zdolności kredytowej (tzw. kredyty na oświadczenie);

oraz innych obszarów, w których wystąpić może istotne ryzyko koncentracji działalności kredytowej.

6.5 Zabezpieczenia

Bank dopuszcza wszystkie rodzaje i formy prawne zabezpieczeń, akceptowane na gruncie prawa polskiego. Bank akceptuje, w szczególności, następujące formy prawne zabezpieczeń:

- gwarancje, regwarancje i poręczenia;
- blokady;
- zastawy;
- przewłaszczenia;
- cesje wierzytelności;
- ubezpieczenia kredytu;
- weksle;
- hipoteki;
- pełnomocnictwa do rachunku bankowego;
- kaucje, jako szczególną formę zabezpieczenia;
- oświadczenie o poddaniu się egzekucji.

Bank dąży do ustanawiania zabezpieczeń w sposób adekwatny do ponoszonego ryzyka kredytowego i elastyczny w stosunku do potrzeb i możliwości Klientów. W ramach oferty dla Klientów, istnieją produkty udostępniane bez zabezpieczeń oraz takie, których dostępność ograniczona jest ustanowieniem zabezpieczenia. Zabezpieczenia mogą być ustanawiane w sposób łączny, co oznacza, że zabezpieczenie jednego kredytu mogą stanowić różne składniki majątkowe jednocześnie. Celem jest uzyskanie łącznej wartości zabezpieczenia na poziomie oczekiwanym przez Bank.

Proporcje między poziomem zaangażowania a wartością zabezpieczenia regulowane są za pomocą wskaźników LtV, uwzględniających różne rodzaje ryzyk, m.in. ryzyko utraty wartości zabezpieczenia, ryzyko kursowe, stóp procentowych, płynności lub inne właściwe dla danego rodzaju produktu. O wartości tych wskaźników klienci Banku informowani są podczas bieżących kontaktów z Bankierami lub w placówkach Banku.

Ustalając wartość zabezpieczenia, Bank kieruje się zasadą ostrożnej wyceny i przyjmuje wartość rynkową lub wartość możliwą (realną) do odzyskania w sytuacji zaspokojenia się z zabezpieczenia. Bank posiada odpowiednie narzędzia służące do weryfikacji wycen zabezpieczeń, w szczególności wykorzystuje wiarygodną bazę danych systemu AMRON.

Bank monitoruje skuteczność ustanowienia zabezpieczeń poprzez:

- weryfikację kompletności oraz prawidłowości dokumentacji dotyczącej zabezpieczeń w tym:
  - potwierdzenie ustanowienia blokad na rachunkach w innych instytucjach przez te instytucje;
  - potwierdzenie przyjęcia do realizacji pełnomocnictw przez instytucje prowadzące rachunki Klienta, do których Bank ma pełnomocnictwo;
  - potwierdzenie wpisów w odpowiednich rejestrach/na rachunkach (księga wieczysta, rejestr sądowy, rejestr uczestników funduszu inwestycyjnego, konto depozytowe, rachunek inwestycyjny);
  - potwierdzenie zawiadomienia dłużników wierzytelności;

- potwierdzenie przyjęcia cesji wierzytelności z polis ubezpieczeniowych przez ubezpieczycieli;
- potwierdzenie zgody małżonka, współników spółki osobowej;
- sprawdzenie ważności zabezpieczenia – w przypadku zabezpieczeń przyjmowanych na określony termin, realizowany jest proces odnowienia zabezpieczenia, np. polisa ubezpieczeniowa;
- weryfikację aktualnej wartości zabezpieczenia – przegląd zabezpieczeń realizowany jest nie rzadziej niż raz w roku, a w przypadku zabezpieczeń finansowych wartość jest monitorowana codziennie.

Bank ogranicza ryzyko związane z poszczególnymi zabezpieczeniami i dostawcami zabezpieczeń poprzez wyznaczanie limitów koncentracji, uwzględnianie bufora bezpieczeństwa ze względu na ryzyko kursowe i ryzyko płynności oraz stały monitoring zarówno skuteczności ustanowienia zabezpieczenia, jak również jego wartości w trakcie trwania okresu kredytowania.

Kwota pomniejszenia ekspozycji z tytułu zastosowania technik ograniczania ryzyka kredytowego, zgodnie ze stosowaną przez Bank metodą kompleksową uznawania zabezpieczeń, wyniosła na koniec 2016 r. 202 mln zł. Ekspozycje zabezpieczone znalazły się w klasie ekspozycji wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej, ekspozycji wobec instytucji, ekspozycji wobec przedsiębiorców, ekspozycji detalicznych, ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach, ekspozycji przeterminowanych, a także innych ekspozycji. Kwota ekspozycji zabezpieczonych przez uznane zabezpieczenia na koniec 2016 r. wynosiła 3634 mln zł.

Na dzień 31.12.2016 r. Bank stosował ochronę kredytową w postaci przyjętych gwarancji (wartość ekspozycji zabezpieczonych gwarancjami wyniosła 2 385 mln zł) oraz nie stosował ochrony kredytowej w postaci kredytowych instrumentów pochodnych.

6.6 Proces analizy kredytowej

Badaniu zdolności kredytowej podlegają podmioty, które:

- wnoszą o produkty kredytowe;
- poręczają spłatę zobowiązań kredytowych udzielonych przez Bank;
- przystępują do długu;
- przejmują dług;
- tworzą z wnioskodawcą grupę wspólnego ryzyka ze względu na powiązania.

Proces kredytowy składa się z następujących faz:

- analizy kredytowej (w tym weryfikacji kryteriów odrzucenia i ocena ryzyka transakcji);
- podjęcia decyzji kredytowej;
- w przypadku pozytywnej decyzji kredytowej - podpisania umowy i uruchomienia środków;
- monitoringu Klienta i ekspozycji kredytowej.

Podstawą analizy kredytowej Klienta są: wniosek kredytowy; dostarczone przez Klienta dokumenty formalno-prawne; dokumenty dotyczące sytuacji finansowej Klienta; dokumenty dotyczące przedmiotu kredytowania oraz prawnych zabezpieczeń kredytu. Rodzaj dokumentów finansowych uzależniony jest od rodzaju źródeł dochodów uzyskiwanych przez Klienta Indywidualnego lub formy prawnej i rodzaju prowadzonej księgowości w przypadku Klienta Biznesowego.

Analiza kredytowa Klienta składa się z następujących etapów:

- weryfikacji kryteriów odrzucenia wniosku, m.in. weryfikacji Klienta w bazach wewnętrznych Banku i zewnętrznych takich jak: CBD-DZ, CBD-BR, BIK, BIG;

- oceny scoringowej/ratingowej;
- oceny zdolności kredytowej w ujęciu ilościowym do obsługi zadłużenia Klienta wobec Banku sporządzona według wytycznych zawartych w szczegółowych metodykach kredytowania,
- analizy ryzyka transakcji,
- oceny rodzaju i jakości proponowanego prawnego zabezpieczenia transakcji,
- oceny ryzyka wpływu sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów powiązanych z grupy wspólnego ryzyka.

6.7 Scoring/Rating

Scoring kredytowy jest narzędziem wykorzystywanym w kształtowaniu indywidualnych decyzji kredytowych dla klientów indywidualnych i mikroprzedsiębiorstw. Rating kredytowy stanowi natomiast instrument wsparcia procesu podejmowania decyzji w segmencie przedsiębiorstw, które prowadzą pełną księgowość. Celami wdrożenia modeli scoringowych oraz ratingowych są:

- kształtowanie poziomu ryzyka kredytowego zgodnie z apetytem na ryzyko Banku poprzez uzyskanie ilościowej i jakościowej oceny zdolności kredytowej Klientów;
- ujednoczenie kryteriów podejmowania decyzji kredytowych z zachowaniem bezstronności i obiektywizmu, wskutek wyeliminowania bądź zminimalizowania wpływu czynnika ludzkiego, a przez to zminimalizowanie kosztu zmaterializowania się ryzyka operacyjnego w tym zakresie;
- skrócenie czasu podejmowania decyzji kredytowych oraz zagwarantowanie większej skuteczności dokonywania ocen wniosków kredytowych (zwiększenie wydajności pracy, zmniejszenie kosztów obsługi oraz poprawa jakości obsługi Klienta);
- uproszczenie oceny wniosków kredytowych poprzez zautomatyzowanie procesu;
- klasyfikacja Klientów ze względu na stopień związanego z nimi ryzyka, a tym samym umożliwienie wielowymiarowej oceny portfela i podejmowania efektywniejszych decyzji menedżerskich;
- monitorowanie i prognozowanie jakości portfela kredytowego;
- ułatwienie oceny dotychczasowej polityki kredytowej oraz szybsze wprowadzanie zmian w procesach decyzyjnych (w szczególności pozwala to na szybszą diagnozę i eliminację potencjalnych nieprawidłowości), przeznaczonych do oceny ryzyka kredytowego Klientów segmentu biznesowego oraz Klientów indywidualnych.

Dodatkowo Bank korzysta z ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (agencje ratingowe) takie jak:

- Fitch Ratings;
- Moody's Investors Service;
- Standard and Poor's Ratings Services.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. Bank stosował oceny wiarygodności kredytowej przyznawane przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej dla następujących klas ekspozycji:

- ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych;
- ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji.

Bank dokonuje kwartalnego przeglądu aktualnych ocen wiarygodności kredytowej dostępnych na autoryzowanych stronach internetowych zewnętrznych instytucji wiarygodności kredytowej (Fitch Ratings, Moody's Investors Service, Standard and Poor's Ratings Services) oraz w serwisie Reuters. Aktualne oceny Bank wykorzystuje w procesie wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

Kwoty ekspozycji kredytowych, którym Bank przypisał stopnie wiarygodności kredytowej na podstawie zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej, prezentuje poniższa tabela, gdzie 1 oznacza najwyższy stopień wiarygodności kredytowej, a 6 najniższy. Poniższe ekspozycje nie kwalifikowały się pod pomniejszenia z tytułu technik ograniczania ryzyka kredytowego.

Stopień wiarygodności kredytowej	Ekspozycja bilansowa netto	Ekspozycja pozabilansowa netto
1	661 111	4 807
2	563 950	452 942
3	78 313	77 654
4	3 394	507
5	44 429	488
6	1 588	155

6.8 Identyfikacja ryzyka kredytowego

W regulacjach wewnętrznych Banku przyjęto szeroki zakres raportowania w odniesieniu do ryzyka kredytowego. W założeniu raportowanie jest narzędziem służącym do identyfikacji zagrożeń i sprawnego zarządzania ryzykiem w Banku. Raportowanie odbywa się na poziomie każdego z obszarów identyfikacji ryzyka. Raporty przygotowywane są z miesięczną, tygodniową lub dzienną częstotliwością, w zależności od zdefiniowanego zapotrzebowania.

Bank identyfikuje zarówno czynniki wewnętrzne i zewnętrzne wystąpienia ryzyka kredytowego. Skoncentrowane są one w obrębie określonych obszarów funkcjonowania Banku:

- **Produkt** – w obszarze tym definiuje się wszystkie rodzaje ryzyka, które mogą mieć związek z określonym produktem, w sensie pojedynczego przypadku, jak również całego portfela kredytów;
- **Zabezpieczenia** – na tej płaszczyźnie weryfikacji poddana zostaje prawidłowość przyjęcia zabezpieczenia, jego wartość i terminowość oraz poprawność sporządzania dokumentacji związanej z zabezpieczeniem. Istotne znaczenie dla ograniczenia ryzyka kredytowego ma także badanie sprawności wdrażania znowelizowanych przepisów dotyczących prawnego zabezpieczania wierzytelności oraz stosowanie aktualnych standardów postępowania przy zabezpieczaniu wierzytelności;
- **Klient** – w tym zakresie badaniu zostaje poddany pojedynczy Klient, jak również weryfikowane są wyodrębnione homogeniczne grupy Klientów pod względem jakości tworzonego portfela;
- **Proces + regulacje** – weryfikacji zostaje poddana jakość oraz efektywność procesu kredytowego, administracji kredytowej, monitoringu, windykacji i restrukturyzacji oraz współpracy z zewnętrznymi podmiotami windykacji, jak również zgodność regulacji bankowych sterujących tymi procesami z przepisami zewnętrznymi;
- **Systemy** – w szczególności weryfikacji poddane zostają: system wspierający proces kredytowania oraz system wsparcia monitoringu i windykacji, a także efektywność ich zastosowania, jak również kompletność listy przypadków, dla których zaistniała konieczność ich wykorzystania;
- **Kanały dystrybucji** – sprawdzeniu poddana zostaje efektywność i szkodowość funkcjonowania przyjętych w Banku kanałów dystrybucji;
- **Pracownicy** – badaniu poddana zostaje prawidłowość stosowania polityki kompetencji oraz następuje rozpoznanie ewentualnych nieprawidłowości, które mogły zaistnieć podczas procesu kredytowego;
- **Warunki zewnętrzne** - z czynników zewnętrznych szczególnemu badaniu zostają poddane: poziom rynkowych stóp procentowych; kursy walutowe; stopa bezrobocia; tempo wzrostu gospodarczego i produkcji sprzedanej oraz inne wskaźniki koniunktury;
- **Poprawność systemu zarządzania ryzykiem kredytowym** – okresowa weryfikacja poprawności przyjętych, w systemie, założeń dotyczących prowadzonej polityki zarządzania ryzykiem kredytowym Banku.

Każdy ze zdefiniowanych obszarów funkcjonowania Banku podlega szczegółowej analizie pod względem identyfikacji możliwych do wystąpienia ryzyk kredytowych.

6.9 Pomiar i szacowanie ryzyka kredytowego

Bank gromadzi informacje w celu:

- zapobiegania ewentualnym zjawiskom przestępczym;
- unikania sytuacji udzielenia kredytu osobie już niewypłacalnej;
- wykonania analizy oraz oceny zdolności kredytowej Klienta w ujęciu ilościowym i jakościowym;
- wykonania monitoringu sytuacji na rachunkach Klienta;
- wykonania monitoringu sytuacji ekonomiczno-finansowej Klienta;
- wykonania monitoringu homogenicznie wyodrębnionej części portfela;
- zbadania efektywności procesów;
- zbadania dochodowości procesów (w tym kalkulacja kosztów przeprowadzonych procesów);
- zbadania szkodowości portfeli kredytowych dla zdefiniowanych podportfeli Banku.

Dane służące do pomiaru ryzyka kredytowego czerpane są z różnych systemów, zarówno wewnętrznych systemów Banku, jak i baz zewnętrznych. W szczególności informacje pochodzą z:

- wewnętrznych, bankowych baz danych – głównym źródłem danych jest hurtownia danych, która gromadzi informacje z:
  - systemu centralnego;
  - systemu do weryfikacji kredytowej;
  - systemu scoringowego;
  - systemu ratingowego;
  - systemu wsparcia monitoringu i windykacji;
  - repozytorium dokumentów;
- dostępnych źródeł zewnętrznych, w tym z baz Biura Informacji Kredytowej, Biura Informacji Gospodarczej, Centralnej Bazy Danych – Bankowy Rejestr, Centralnej Bazy Danych – Dokumenty Zastrzeżone.

Pomiar ryzyka odbywa się - zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku - w odniesieniu do najważniejszych obszarów identyfikacji ryzyka, m.in. dla poszczególnych produktów, ustanowionych zabezpieczeń, procesów, procedur i zasad funkcjonowania systemów, w odniesieniu do wszystkich kanałów dystrybucji i warunków zewnętrznych. Pomiar ryzyka realizowany jest także w oparciu o system limitów koncentracji w odniesieniu do branż i podmiotów.

6.10 Przegląd ekspozycji kredytowych pod kątem tworzenia odpisów aktualizujących i rezerw

Bank kształtuje politykę odpisów i rezerw na należności w postaci kredytów i pożyczek zgodnie z wymogami MSR i MSSF ze szczególnym uwzględnieniem Rekomendacji R Komisji Nadzoru Finansowego. Bank bada wszystkie ekspozycje kredytowe pod względem utraty wartości poprzez monitoring i rejestrację zdarzeń uznanych za świadczące o utracie wartości. Dla ekspozycji, w odniesieniu do których takie zdarzenie wystąpiło i które Bank uznaje za indywidualnie znaczące, przeprowadzana jest przez eksperta indywidualna analiza pod kątem szacowania wartości ekspozycji możliwej do odzyskania ze szczególnym uwzględnieniem szacowanych odzysków z egzekucji zabezpieczeń. Wartości ekspozycji możliwe do odzyskania, które nie są indywidualnie znaczące i dla których można wyodrębnić grupy homogeniczne pod względem ryzyka, wyznaczana jest zgodnie z obowiązującym w Banku modelem wyceny

grupowej. W przypadku stwierdzenia, iż wartość ekspozycji nie jest możliwa do odzyskania w kwocie odpowiadającej wycenie bilansowej składnika aktywów, tworzony jest odpis aktualizujący, w wysokości równej różnicy wartości księgowej składnika aktywów i jego wartości godziwej, który stanowi koszt Banku.

Bank tworzy odpisy na poniesione lecz niezareportowane straty szacowane względem całego portfela ekspozycji, dla których nie stwierdzono utraty wartości na poziomie pojedynczej ekspozycji. Odpis ten szacowany jest z wykorzystaniem wewnętrznego modelu, który uwzględnia charakterystyki wyodrębnionych przez Bank homogenicznych grup należności oraz stopień zabezpieczenia kredytów. Parametry modelu zostały oszacowane na podstawie dostępnych danych historycznych oraz korekty eksperckiej.

Na dzień 31 grudnia 2016 r.:

- odpis na poniesione lecz niezareportowane straty wyniósł 185,5 mln zł w odniesieniu do należności Banku w postaci kredytów i pożyczek. Odpis oszacowano względem portfela należności niepozostających w utracie wartości z wykorzystaniem wewnętrznego modelu obowiązującego w Banku. Nie stwierdzono konieczności zmiany wysokości odpisu wskutek zdarzeń po dacie bilansowej;
- odpis aktualizujący na należności w utracie wartości wyniósł 2 052 mln zł w odniesieniu do należności Banku w postaci kredytów i pożyczek oraz 21,5 mln zł w odniesieniu do instrumentów finansowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Odpis oszacowano z wykorzystaniem analizy scenariuszowej (wycena indywidualna) oraz modelu statystycznego (wycena grupowa). Nie stwierdzono konieczności zmiany wysokości odpisu wskutek zdarzeń po dacie bilansowej;
- w zakresie ekspozycji, dla których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości, pozycje zabezpieczone stanowiły 48,6% zaangażowania, natomiast odpis aktualizujący w przypadku tych ekspozycji wyniósł 493,7 mln zł. Przez ekspozycje zabezpieczone rozumie się te pozycje, do których przypisane są zabezpieczenia i wg szacunków Bank będzie mógł się z nich zaspokoić do wysokości całości lub części zaangażowania;
- w zakresie ekspozycji, dla których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości, pozycje przeterminowane stanowiły 74% zaangażowania, natomiast odpis aktualizujący w przypadku tych ekspozycji wyniósł 1 873 mln zł. Przez ekspozycje przeterminowane rozumie się ekspozycje, dla których opóźnienie w spłacie przekracza 90 dni.

Dodatkowo ekspozycje dzielone są na kategorie należności: normalna; pod obserwacją; poniżej standardu; wątpliwa; stracona zgodnie z zasadami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw. Automatyczne wyznaczenie kategorii należności odbywa się w codziennie na podstawie przesłanek zarejestrowanych w systemie centralnym Banku.

6.11 Monitorowanie ryzyka kredytowego klientów indywidualnych oraz biznesowych

Wszystkie ekspozycje kredytowe Klientów Indywidualnych oraz Biznesowych podlegają monitoringowi oraz bieżącej klasyfikacji do właściwych ścieżek procesowych.

Przegląd ekspozycji obejmuje następujące obszary:

- klient, w szczególności w zakresie:
  - zdolności kredytowej (w tym ewentualnego wpływu potencjalnych zmian kursów walut i stóp procentowych na zdolność kredytową);
  - pojawienia się sygnałów sugerujących, iż w przyszłości Klient ten może mieć problemy z prawidłową realizacją swoich zobowiązań;
  - dodatkowo, w przypadku Klienta Biznesowego:
    - i. analizy sytuacji ekonomiczno-finansowej;
    - ii. powiązań kapitałowo-organizacyjnych klientów;
    - iii. branży;

- iv. inspekcji klienta;
- poszczególne produkty kredytowe, w szczególności w zakresie:
  - adekwatności wpływów na rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy;
  - użycia przyznanego limitu na karcie kredytowej, limitu odnawialnego w rachunku;
  - możliwości odnowienia karty kredytowej;
  - terminowości spłat;
- umowy kredytowe, w szczególności w zakresie:
  - wykorzystania kredytu w przypadku kredytów transzowych;
  - realizacji szczegółowych warunków umowy/porozumienia (kovenanty umowne);
  - monitorowania ustanowienia zabezpieczenia;
- zabezpieczenia, w szczególności w zakresie:
  - wartości przyjętych zabezpieczeń;
  - adekwatności przyjętych zabezpieczeń;
  - odnowienia zabezpieczenia;
- odpisy aktualizujące oraz rezerwy, w szczególności w zakresie:
  - prawidłowości tworzenia i rozwiązywania odpisów aktualizujących wartość zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości w oparciu o zidentyfikowane przesłanki;
  - prawidłowości tworzenia i rozwiązywania rezerw celowych, w tym weryfikacji poprawności ujednocinania kategorii należności oraz wyznaczania wysokości rezerwy z uwzględnieniem wartości pomniejszających podstawę tworzenia rezerwy celowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów.

6.12 Podstawowe informacje o monitorowaniu ryzyka kredytowego

Wartość ekspozycji bilansowych i ekwiwalentu bilansowego zobowiązań oraz transakcji pozabilansowych nieuwzględniających technik ograniczania ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2016r.

KLASA EKSPOZYCJI	ŁĄCZNA KWOTA EKSPOZYCJI
Rządy i banki centralne	10 045 408
Podmioty sektora publicznego	1
Instytucje	1 751 428
Przedsiębiorcy	13 488 650
Detaliczne	25 159 847
Zabezpieczone na nieruchomościach	19 017 656
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3 572 324
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	2 289
Ekspozycje kapitałowe	42 339
Inne pozycje	4 088 340
RAZEM	77 168 282

Wartość ekspozycji bilansowych i ekwiwalentu bilansowego zobowiązań oraz transakcji pozabilansowych nieuwzględniających technik ograniczania ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2016r. – okresy zapadalności.

KLASA EKSPOZYCJI								tys. zł
	<=3M	>3M<=6M	>6M<=1Y	>1Y<=2Y	>2Y<=5Y	>5Y<=1Y	>10Y	Bez określonego terminu*
Rządy i banki centralne	3 391 827	578 427	269 440	1 347 047	3 412 077	523 219	0	523 371
Podmioty sektora publicznego	1	0	0	0	0	0	0	0
Instytucje	822 938	23 180	98 354	184 725	286 255	144 465	20 872	170 640
Przedsiębiorcy	1 199 553	1 144 644	2 547 974	2 406 359	2 198 125	1 913 718	1 553 421	524 856
Detaliczne	797 812	659 230	1 737 542	3 386 225	4 547 616	10 359 737	2 785 793	885 892
Zabezpieczone na nieruchomościach	628 045	772 903	1 716 881	1 282 186	2 360 889	2 335 654	9 922 411	-1 313
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	1 645 922	161 452	108 174	210 439	284 997	654 709	430 907	75 724
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0	0	0	0	0	0	2 289
Ekspozycje kapitałowe	0	0	0	0	0	0	0	42 339
Inne pozycje	1 272 727	0	0	0	0	0	0	2 815 614
RAZEM	9 758 825	3 339 835	6 478 366	8 816 980	13 089 958	15 931 502	14 713 405	5 039 412

*pozycje, które nie posiadają określonego terminu zapadalności to głównie środki trwałe

Rozkład geograficzny ekspozycji nie jest prezentowany z uwagi na nieistotny udział kontrahentów spoza Polski.

Struktura branżowa ekspozycji bilansowej w rozbiu na istotne klasy ekspozycji wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. (dotyczy tylko Klientów Biznesowych):

BRANŻA/KLASA EKSPOZYCJI	Detaliczne		Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań		Zabezpieczone na nieruchomościach		Przedsiębiorcy	
	w tym MŚP:		w tym MŚP:		w tym MŚP:		w tym MŚP:	
BUDOWNICTWO	105 376	105 376	131 696	124 193	1 252 283	1 153 688	337 601	317 337
DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ	35 187	35 187	9 957	9 957	33 677	27 784	41 065	22 138
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	27 850	27 850	15 379	15 378	20 168	20 168	966 344	868 230
DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	336 748	336 748	45 973	45 973	190 525	163 245	265 658	244 701
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	118 617	118 617	95 396	79 494	83 223	50 297	121 776	90 583
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	24 268	24 268	909	909	103 210	101 091	142 427	93 671
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	35 289	35 289	374 162	374 162	2 739 182	2 739 182	375 529	375 524
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	95 824	95 824	128 655	128 655	905 089	664 680	96 641	93 278
EDUKACJA	30 296	30 296	8 258	8 258	45 693	18 030	4 806	4 782
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	10 375	10 375	4 701	4 701	87 564	20 901	83 842	74 244
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	1 450 344	1 450 344	590 213	430 752	1 134 563	918 245	1 440 999	896 595
INFORMACJA I KOMUNIKACJA	117 587	117 587	29 358	29 358	57 598	26 097	354 613	59 826
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	312 778	312 778	39 034	39 033	100 021	100 021	31 836	25 576
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	47 988	47 988	1 910	1 910	32 302	32 302	4 090	4 044
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	713 402	713 402	364 716	346 771	1 720 111	1 260 221	2 589 618	1 410 928

ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	56 483	56 483	16 612	16 612	157 378	144 201	136 022	84 597
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	379 580	379 580	38 118	38 116	180 693	173 220	108 072	103 484
WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNA, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORAČĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	12 112	12 112	122 127	122 127	24 508	24 508	1 205 844	1 047 905
RAZEM	3 910 104	3 910 104	2 017 174	1 816 360	8 867 790	7 637 882	8 306 780	5 817 443

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy zaprezentowane zostały dane liczbowe w zakresie struktury kredytów i pożyczek oraz podstawowe parametry jakości portfela kredytowego m.in:

- Kredyty nieprzeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości, łącznie z podziałem ekspozycji wg wewnętrznych klas ryzyka,
- Kredyty przeterminowane wg terminów opóźnia w spłacie w podziale na bez rozpoznanej i z rozpoznaniem utraty wartości,
- Zmiany stanu odpisów aktualizujących,
- Wielkość i struktura należności objętych restrukturyzacją.

6.13 Ekspozycje kapitałowe

Udział ekspozycji kapitałowych uwzględnionych w portfelu bankowym jest nieistotny, wynosi jedynie 0,067% ekspozycji. Wartość tej pozycji wg stanu na 31.12.2016 roku wyniosła 42 339 tys. zł., a wymóg z tego tytułu 8 198 tys. zł.

6.14 Aktywa obciążone

Poniżej w tabeli zaprezentowane zostały informacje dotyczące aktywów obciążonych. Dany składnik aktywów traktowany jest jako obciążony wtedy gdy został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany.

Aktywa	<i>tys. zł</i>			
	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów nieobciążonych	Wartość godziwa aktywów nieobciążonych
Kredyty na żądanie	0	x	1 143 324	X
Instrumenty udziałowe	0	0	25 598	25 598
Dłużne papiery wartościowe	365 732	365 732	9 339 299	9 339 299
Kredyty i zaliczki inne niż kredyty na żądanie	146 380	x	47 032 795	X
Inne aktywa	0	x	3 671 131	X
Razem	512 112	365 732	61 212 147	9 364 897

7. Ryzyko rynkowe

7.1 Zarządzanie ryzykiem rynkowym

Najważniejszym celem, w kontekście zarządzania ryzykiem rynkowym, jest zarządzanie ekspozycjami ryzyka Banku w taki sposób, aby oszacowana wartość związanymi z nimi i możliwymi do wystąpienia stratami mieściła się w granicach limitów przyjętych przez organa decyzyjne Banku.

Ryzyko rynkowe definiuje się jako prawdopodobieństwo poniesienia potencjalnej straty przez Bank, gdy zaistnieją niekorzystne zmiany cen rynkowych (ceny akcji, kursy walutowe, krzywe rentowności), czynników rynkowych (zmiennosc wycen instrumentów finansowych, korelacja zmian cen pomiędzy poszczególnymi instrumentami), a także

zachowań klientów (zrywalność bazy depozytowej, wcześniejsze spłaty kredytów). Uwzględniając najważniejsze typy ryzyka, których źródło stanowią aktywa finansowe, można wyodrębnić ryzyko rynkowe, obejmujące swym zakresem ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko płynności.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym zakłada realizację m.in. następujących celów:

- znaczące ograniczenie zmienności wyniku oraz zmian wartości ekonomicznej kapitałów własnych Banku;
- kształtowanie optymalnej, pod względem rentowności i potencjalnego wpływu na wartość ekonomiczną kapitału, struktury aktywów i pasywów (księga bankowa);
- dostarczanie klientom podstawowych produktów skarbowych wspomagających zarządzanie ryzykiem związanym z prowadzeniem ich działalności (cel zabezpieczający);
- zapewnienie wypłacalności oraz pełnej dostępności płynnych środków w każdym momencie działania oraz przy założeniu zaistnienia negatywnych scenariuszy rynkowych;
- zapewnienie zgodności funkcjonujących w Banku procesów z wymogami regulacyjnymi dotyczącymi zarządzania ryzykiem rynkowym oraz wysokością kapitałów własnych utrzymywanych w tym celu;
- zabezpieczenie przed ryzykiem rynkowym i jego ograniczenie.

Strategia, metody ograniczenia ryzyka oraz procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń stosowane przez Bank w 2016 r. w ramach polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka zostały szczegółowo opisane w niniejszym dokumencie w punktach 7.1 – 7.9.

Bank wyróżnia następujące czynniki ryzyka rynkowego:

- kursy walutowe;
- indeksy stóp procentowych;
- ceny akcji;
- ceny towarów;
- spread kredytowy związany z ratingiem danego emitenta;
- parametry zmienności opcji.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym odbywa się w ramach przyjętej przez Bank polityki zarządzania ryzykiem rynkowym i obejmuje identyfikację, pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka rynkowego. Ponadto dotyczy kontroli transakcji skarbowych poprzez ustalanie i weryfikację zasad ich zawierania, organizacji i wyceny.

W Banku funkcjonuje system limitów dla działalności obciążonej ryzykiem rynkowym obejmujący wszystkie w/w czynniki ryzyka. Dodatkowo, poprzez funkcjonujące w Banku wymagania jakościowe, związane z procesem zarządzania ryzykiem (system kontroli wewnętrznej, wdrażanie nowych produktów, analiza ryzyka prawnego, analiza ryzyka operacyjnego), ograniczane są również ryzyka nie kwantyfikowalne, związane z prowadzeniem działalności skarbowej. W Banku funkcjonuje system limitów, który, zgodnie z najlepszymi praktykami rynkowymi i wymaganiami Komisji Nadzoru Finansowego, obejmuje wszystkie istotne czynniki dotyczące ryzyka rynkowego.

W Banku funkcjonują trzy rodzaje limitów, różniące się co do zakresu oraz sposobu funkcjonowania:

- limity podstawowe, obejmujące zbiorcze kategorie ryzyka na najwyższym poziomie agregacji (portfeli lub ryzyk) i ustanawiane decyzją Rady Nadzorczej w Polityce Zarządzania Aktywami i Pasywami;
- limity uzupełniające, ustanawiane przez Zarząd Banku, w odniesieniu do pojedynczych kategorii ryzyka lub portfeli i mające na celu zaadresowanie szczegółowych aspektów ryzyka. Limity te mają również na celu uniknięcie koncentracji ryzyka pochodzącego z określonego rynku;
- limity stress-test ograniczające maksymalną ekspozycję Banku na ryzyko, które są wprowadzane decyzją Zarządu Banku.

Limity obowiązują w każdym momencie prowadzenia działalności Banku (również w trakcie dnia), niezależnie od częstotliwości weryfikowania i raportowania poziomu ich wykorzystania.

Przekroczenia limitów nie są dopuszczalne i w żadnym wypadku nie mogą wynikać ze świadomej decyzji lub działań osób odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem rynkowym. Sposób postępowania na wypadek ewentualnych przekroczeń limitów określają Zasady Zarządzania Ryzykiem Rynkowym (natychmiastowa rekomendacja dla Działu Transakcji Międzybankowych związana z usunięciem przekroczenia limitu, natychmiastowa informacja dla Komitetu ALCO, informacja na następnym posiedzeniu Rady Nadzorczej).

Jednostka odpowiedzialna za raportowanie przekroczeń limitów (Działu Zarządzania Ryzykami Finansowymi), formułuje również zalecenia odnośnie sposobu dalszego postępowania. Właściciel limitu (Rada Nadzorcza, ALCO) może podjąć decyzję w zakresie zaakceptowania czasowego przekroczenia limitu lub też zlecić wprowadzenie procedur uniemożliwiających wystąpienie przekroczenia limitu w przyszłości.

7.2 Stosowane modele i miary ryzyka

Wielkość punktu bazowego (BPV – basis point value)

Wielkość bpv określa szacowaną zmianę wyceny danej transakcji / pozycji w wyniku przesunięcia krzywej dochodowości w danym jej punkcie o 1 punkt bazowy. Wartości bpv mierzone są w każdym punkcie krzywej oraz w odniesieniu do każdej waluty.

Zmienność wyniku odsetkowego (NII – net interest income)

Zmienność wyniku odsetkowego w odniesieniu do zmiany krzywej dochodowości (w jednym jej punkcie lub na całej długości) mierzona jest przy pomocy wrażliwości wyniku odsetkowego. Miara ta agreguje wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy wszystkich pozycji w Banku, biorąc pod uwagę formułę przeszacowania transakcji, jej bieżące oprocentowanie oraz założenia odnośnie sposobu zachowania Banku w odniesieniu do indeksów odsetkowych zarządzanych przez Bank. Standardowo wrażliwość wyniku odsetkowego mierzona jest w odniesieniu do bieżącej pozycji stopy procentowej i przy założeniu określonego scenariusza rozwoju stóp procentowych w przyszłości, możliwe jest jednak przeprowadzenie symulacji w odniesieniu do prognozowanych zmian w bilansie (wolumenach i strukturze) Banku.

Zmienność wyniku odsetkowego nie obejmuje wpływu zmian stóp procentowych na wyniki wykraczające poza horyzont prognozy, stąd też nie stanowi miary całkowitej (ekonomicznej) ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej.

Zmiana wartości ekonomicznej kapitału

Wartość ekonomiczna kapitału definiowana jest jako różnica wartości bieżącej (rynkowej) aktywów i pasywów i określa rynkową wartość zobowiązania Banku wobec akcjonariuszy.

Zmiana wartości ekonomicznej kapitału określa wpływ zmian krzywej dochodowości na wartość bieżącą aktywów i pasywów. Miara ta uwzględnia wszystkie przyszłe przepływy, stąd też jest całkowitą (ekonomiczną) miarą ryzyka stopy procentowej Banku. Wrażliwość wyniku odsetkowego, mierzona w długich okresach, podaje wartości zbliżone do zmiany wartości ekonomicznej kapitału.

Model wartości zagrożonej (VaR)

Wartość VaR określa poziom strat, których przekroczenie w danym okresie (horyzont czasowy) nie powinno wystąpić z określonym, wysokim prawdopodobieństwem (poziom ufności). Bank oblicza wielkość VaR, w odniesieniu do wszystkich liniowych czynników ryzyka, stosując metodę wariacji-kowariancji. Przyjęty został dziesięciodniowy horyzont utrzymywania pozycji oraz 99% poziom ufności. Szczegółowy opis modelu VaR zawarty został w regulacjach wewnętrznych Banku. Na potrzeby szacowania VaR ryzyka rynkowego Bank wykorzystuje moduł analityczny systemu skarbowego. Jest to parametryczny model VaR zgodny z metodyką JP Morgana (RiskMetrics). Przeliczanie dziesięciodniowego VaR na jednoroczny wyznacza się poprzez przemnożenie wartości przez pierwiastek różnicy czasu (250 dni – przybliżona liczba dni sesyjnych w roku).

Miary ryzyka dla opcji

Ryzyko opcji mierzone jest poprzez standardowe miary odnoszące się do wrażliwości (pochodnych cząstkowych) wartości opcji w odniesieniu do poszczególnych czynników mających wpływ na wycenę opcji, takich jak: ceny instrumentu bazowego (Delta); zmienności (Vega); stopy procentowej (Ro) oraz czasu (Theta).

7.3 Struktura organizacyjna w zakresie procesu zarządzania i kontroli ryzyka rynkowego

W obrębie poszczególnych funkcji istnieje jasny rozdział kompetencji i odpowiedzialności oraz zasad, określonych wewnętrznymi regulacjami. Komórką bezpośrednio odpowiedzialną za zarządzanie i kontrolę ryzyka rynkowego jest Dział Zarządzania Ryzykami Finansowymi (DzZRF). Jego rolą jest monitorowanie oraz definiowanie sposobu, w jaki realizowane są poszczególne polityki zarządzania ryzykiem rynkowym. Ponadto DzZRF odpowiada za:

- analizę i raportowanie profilu ryzyka rynkowego Banku;
- rekomendowanie bieżących działań związanych z zarządzaniem ryzykiem księgi bankowej, w tym portfeli modelowych;
- gwarantowanie jednolitej terminologii i metod używanych w Banku w odniesieniu do ryzyk finansowych;
- wyznaczanie wielkości kapitału ekonomicznego na pokrycie ryzyka rynkowego;
- wspieranie oraz obsługa działalności ALCO;
- tworzenie wszelkich regulacji definiujących proces zawierania transakcji skarbowych na rynku międzybankowym i z klientami Banku;
- tworzenie wzorów dokumentacji używanej w transakcjach z klientami;
- koordynowanie procesu wprowadzania nowych produktów skarbowych i ocena ryzyka związanego z nowym produktem;
- rozwój systemu limitów i narzędzi służących do ich obliczania.

Zawieranie transakcji skarbowych z klientami Banku leży w gestii Departamentu Skarbu, natomiast wyłączne prawo do zawierania transakcji na rynku międzybankowym należy do Działu Transakcji Międzybankowych.

Należy podkreślić, że Dział Transakcji Międzybankowych posiada wyłączne kompetencje do utrzymywania otwartych pozycji ryzyka rynkowego w ramach księgi handlowej, oraz zawierania transakcji skarbowych na rachunek własny Banku. Celem zawierania transakcji może być zarządzanie ryzykiem pozycji portfela handlowego w ramach ustanowionych limitów oraz realizacja polityki w zakresie zarządzania ryzykiem księgi bankowej prowadzonej w ramach ustanowionych limitów.

Za niezależność bieżącej kontroli wewnętrznej działalności skarbowej, w tym rozliczania transakcji, odpowiedzialny jest Departament Operacji. Departament Operacji funkcjonuje jako jednostka w pełni niezależna od Departamentu Skarbu. Dodatkowo, szczelność i dokładność nadzoru sprawowanego przez Departament Operacji jest podstawą do ograniczenia ryzyka operacyjnego związanego z działalnością skarbową Banku.

Nadzór nad wyżej wymienionymi jednostkami Banku został rozdzielony do szczebla Członka Zarządu, co stanowi dodatkowy czynnik gwarantujący niezależność ich działania. Pełna struktura organizacyjna oraz podział kompetencyjny zostały szczegółowo zdefiniowane przez Zarząd Banku w Regulaminie Organizacyjnym Centrali. Poza wymienionymi wyżej komórkami organizacyjnymi, w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym aktywną rolę odgrywają Rada Nadzorcza i Zarząd Banku oraz Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO).

Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), sprawuje bieżącą kontrolę nad zarządzaniem ryzykiem rynkowym, w tym ryzykiem płynności. Podejmuje wszelkie decyzje z tym związane, o ile nie zostały one uprzednio zakwalifikowane do wyłącznych kompetencji Zarządu bądź Rady Nadzorczej.

Do obowiązków ALCO należy m.in.:

- sprawowanie bieżącej kontroli nad zarządzaniem ryzykiem rynkowym, zarówno związanym z księgą handlową, jak i księgą bankową, w tym wydawanie decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem dotyczącym obu ksiąg bankowych;
- akceptacja limitów operacji Banku na rynkach pieniężnych i kapitałowych;
- sprawowanie bieżącej kontroli nad zarządzaniem płynnością w Banku, zarówno związanej z księgą handlową, jak i księgą bankową;
- zlecenie działań związanych z pozyskaniem źródeł finansowania działalności Banku oraz nadzór nad realizacją Planu Finansowania;
- wydawanie decyzji w zakresie zarządzania Portfelami Modelowymi.

Podstawowe założenia strategii zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku, przewidzianym w danym okresie budżetowym, przybierają formę Polityki Zarządzania Aktywami i Pasywami, opracowywanej przez Dział Zarządzania Ryzykami Finansowymi i przedstawianej przez Zarząd do akceptacji Radzie Nadzorczej. Polityka przedstawiana jest Radzie Nadzorczej w ramach akceptacji budżetu rocznego i obowiązuje do momentu jej następnej aktualizacji.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem, m.in.:

- określając corocznie strategię Banku w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym poprzez akceptację Polityki Zarządzania Aktywami i Pasywami;
- akceptując strategię zarządzania ryzykiem rynkowym Banku, w tym głównych limitów ryzyka;

- kontrolując zgodność polityki Banku, w zakresie podejmowania ryzyka, ze strategią i planem finansowym Banku poprzez dokonywanie regularnego przeglądu profilu ryzyka rynkowego Banku na podstawie otrzymywanych raportów;
- rekomendując działania skierowane na zmianę profilu ryzyka Banku.

Zarząd Banku odpowiedzialny jest m.in. za:

- nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem rynkowym, monitorowanie i sprawozdawanie na temat ryzyka rynkowego;
- określanie odpowiedniej organizacji oraz podziału zadań w zakresie zawierania transakcji skarbowych;
- akceptację polityk i instrukcji regulujących zarządzanie ryzykiem rynkowym w Banku oraz sprawne funkcjonowanie systemów identyfikacji;
- wyznaczanie limitów szczegółowych dla ograniczenia ryzyka Banku oraz zapewnienie odpowiedniego mechanizmu ich monitorowania i powiadamiania o przekroczeniach.

Stosowane instrumenty ograniczania ryzyka zabezpieczają przed koncentracją ryzyka rynkowego Banku.

7.4 Raportowanie ryzyka rynkowego

W zakresie ryzyka rynkowego DzZRF sporządza:

- informację zbiorczą na temat ryzyka rynkowego dla Zarządu i Rady Nadzorczej, zawierającą szczegółowy opis profilu ryzyka Banku, omówienie wyników zarządzania aktywami i pasywami oraz przedstawienie poziomu wykorzystania limitów - minimum kwartalnie;
- raport na temat ryzyka rynkowego dla Komitetu ALCO, prezentowany na każdym regularnym posiedzeniu zgodnie z wymaganiami określonymi w regulaminie Komitetu;
- bieżące raporty zarządcze na temat wykorzystania limitów ryzyka rynkowego, zgodnie z określoną częstotliwością monitorowania limitów;
- raporty ad hoc wg zapotrzebowania określonego przez kierownictwo Banku.

ALCO może określić dodatkowe potrzeby raportowe w odniesieniu do pozostałych jednostek uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym. Raportowanie ryzyka rynkowego przybiera ponadto formę kwartalnej informacji zbiorczej na temat ryzyka rynkowego, której odbiorcami są Zarząd i Rada Nadzorcza, gdzie zawarty będzie szczegółowy opis profilu ryzyka Banku oraz przedstawienie poziomu wykorzystania limitów.

7.5 Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej zdefiniowane jest jako ryzyko negatywnego wpływu poziomu rynkowych stóp procentowych na bieżący wynik lub wartość bieżącą netto kapitałów Banku. Ze względu na politykę ograniczania ryzyka w księdze bankowej Bank przywiązuje szczególną wagę do analizy specyficznych aspektów ryzyka stopy procentowej związanych z księgą bankową takich jak:

- ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania określane jako ryzyko zmiany wyniku odsetkowego Banku spowodowane różnicami w terminach zmiany stóp procentowych dla pozycji aktywów i pasywów, przy czym stosowane w Banku zasady mapowania

przepływów pieniężnych na potrzeby pomiaru w/w ryzyka określają sposób postępowania w przypadku:

- rachunków/pozycji o ustalonym terminie i harmonogramie spłaty oddzielnie dla stopy stałej oraz zmiennej – przepływy mapowane zgodnie z harmonogramem spłaty oraz terminami najbliższego przeszacowania stopy procentowej;
- rachunków/pozycji o nieustalonym terminie i harmonogramie spłaty – przepływy mapowane na podstawie szacowanego terminu spłaty (zgodnego z założeniami stosowanymi do modelowania ryzyka płynności) oraz wg wyznaczonego poziomu elastyczności oprocentowania produktu w odniesieniu do zmian stóp rynkowych;
- pozycji pochodnych – mapowanie przepływów zgodne z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (Część III Tytuł IV);
- przepływy z tytułu kredytów i depozytów uwzględniane są w pełnej wysokości tzn. bez uwzględnienia wcześniejszych spłat;
- ryzyko bazowe, określone jest jako wpływ nierównoległej zmiany różnych indeksów referencyjnych o zbliżonym terminie przeszacowania na wynik Banku;
- ryzyko opcji, oznacza ryzyko związane ze spadkiem wyniku odsetkowego Banku w przypadku wycofania się klienta z danej transakcji przed kontraktowym okresem zapadalności (wcześniejszą spłatą kredytu, zerwaniem depozytu);
- modelowanie rachunków o nieokreślonym terminie zapadalności oraz wysokości oprocentowania ustalane przez Bank (np. dla depozytów bieżących);
- wpływ na ryzyko pozycji pozaodsetkowych (np. kapitał, majątek trwały).

Pomiaru ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej i kontroli wykorzystania przyjętych limitów dokonuje codziennie Dział Zarządzania Ryzykiem Finansowym. Raport z analizy ryzyka stopy procentowej jest prezentowany Komitetowi ALCO w cyklach miesięcznych oraz Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej kwartalnie.

Jedną z metod szacowania ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej jest wyznaczanie wielkości BPV. Wielkość BPV określa szacowaną zmianę wyceny danej transakcji / pozycji w wyniku przesunięcia krzywej dochodowości w danym jej punkcie o 1 punkt bazowy. Wartości BPV mierzone są w każdym punkcie krzywej oraz w odniesieniu do każdej waluty. Oszacowanie BPV na koniec 2016 r. przedstawia poniższa tabela:

Waluta (tys. zł)	Do 6 mies.	6 mies.-1 rok	1 rok -3 lata	3 -5 lat	5 -10 lat	10 -15 lat	Łącznie
PLN	-19.2	305.4	604.9	111.3	-433.5	0.0	568.9
EUR	-16.4	0.3	-28.8	-43.7	-34.5	0.0	-123.2
USD	12.5	11.1	-12.6	-0.2	-0.9	0.0	9.9
CHF	-0.6	-0.3	-1.6	-0.2	0.0	0.0	-2.7
GBP	0.1	2.5	0.2	0.0	0.0	0.0	2.7
INNE	-1.6	-5.0	2.8	-0.1	0.0	0.0	-3.9
Razem	-25.4	314.0	564.9	67.2	-469.0	0.0	451.7

Statystyka BPV za okres styczeń – grudzień 2016 r.

Księga (tys. zł)	Min	Średnia	Max
Księga bankowa	-2 458,56	-753,75	-375,22
Księga handlowa	-49,28	-11,39	32,77
ALCO	499,05	969,52	1814,16
Razem	-770,67	204,38	582,90

Kolejną miarą ryzyka stopy procentowej stosowaną przez Bank jest wyliczana w cyklach miesięcznych zmienność wyniku odsetkowego w odniesieniu do zmiany krzywej dochodowości. Miara ta agreguje wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy wszystkich pozycji w Banku, biorąc pod uwagę formułę przeszacowania stopy procentowej dla transakcji, wysokość jej bieżącego oprocentowania oraz założenia odnośnie sposobu zachowania Banku w odniesieniu do indeksów odsetkowych zarządzanych przez Bank. Bank w kalkulacji zmienności wyniku odsetkowego przyjmuje dwa scenariusze: natychmiastowy wzrost oraz spadek stóp procentowych o 100 pb oraz ich utrzymanie się na tym samym poziomie przez okres 12 miesięcy.

Na koniec 2016 r. zmienność rocznego wyniku odsetkowego wyznaczono na następującym poziomie:

Zmiana wyniku odsetkowego (tys. zł)		
Scenariusz	+100 pb	-100 pb
Zmiana wyniku	105 277	-184 202

Jednocześnie w celu szacowania poziomu ryzyka stopy procentowej Bank stosuje opisany wyżej model wartości zagrożonej (VaR). Mierzony tą metodą kapitał ekonomiczny na pokrycie ww. rodzaju ryzyka na koniec roku 2016 prezentuje poniższa tabela (99% VaR o horyzoncie 250 dni).

Księga (tys. zł)	VaR
Księga bankowa	59 247,37
Księga handlowa ¹	9 543,84
Razem²	61 568,04

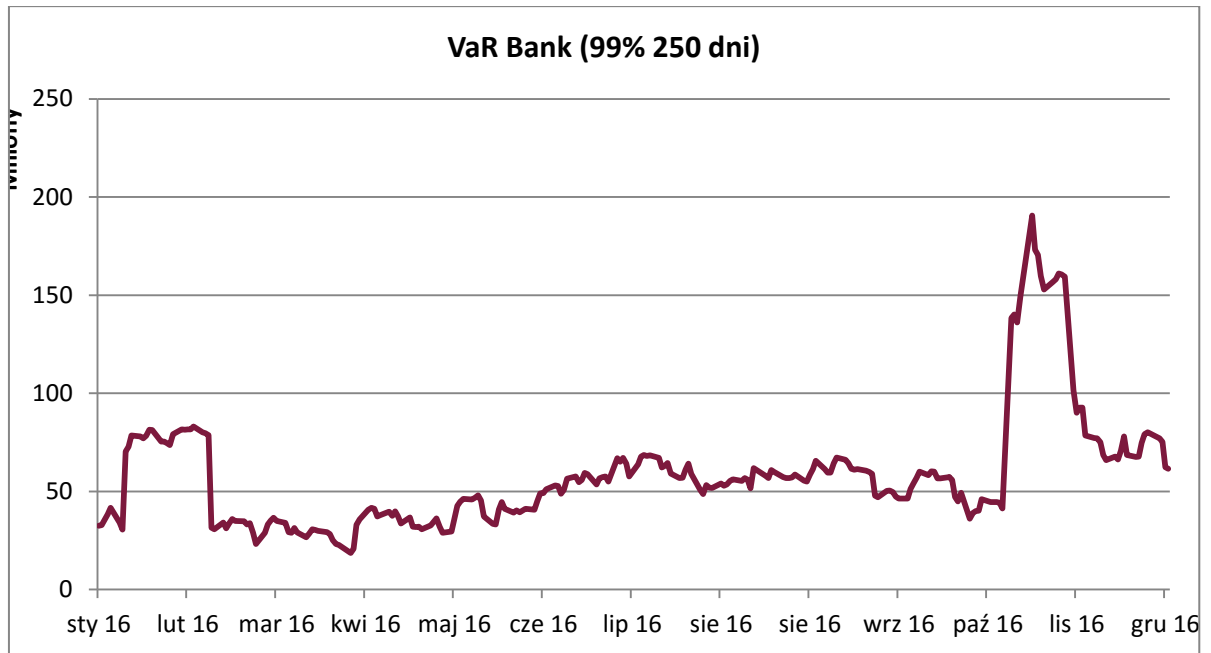
Statystyka VaR (99% 250 dni) za okres styczeń – grudzień 2016 r.

Księga (tys. zł)	Minimalny	Średni	Maksymalny
Księga bankowa	17 467,01	54 676,47	164,414,71
Księga handlowa	2 938,83	8 247,44	27 423,55
Razem	18 668,84	58 437,19	190 599,52

¹ VaR księgi handlowej zawiera prezentowany powyżej VaR z tytułu ryzyka walutowego.

² j. w.

Limity ryzyka stopy procentowej w Banku obejmują wpływ zmian stóp procentowych na przyszły wynik odsetkowy, jak również wartość ekonomiczną kapitału Banku. Wykorzystanie limitu zmiany wartości ekonomicznej kapitału przy zmianie stóp procentowych o +/- 200 p.b. oraz przesunięciach nierównoległych przy scenariuszach +/- 100/400 p.b. (w tenorach 1M/10Y, zaś pomiędzy nimi interpolacja liniowa przesunięcia) wg stanu na koniec grudnia 2016 r. przedstawiono poniżej.

Scenariusz Waluta	+400/+100	+100/+400	+200	-200	-100/-400	-400/-100
PLN	-266 875	-227 845	-201 664	220 513	250 841	235 711
EUR	-50 773	-41 145	-37 330	224	224	224
USD	5 763	928	2 683	-1 250	-1 061	-1 362
CHF	155	86	98	18	18	18
GBP	1 058	406	593	-193	-193	-193
Pozostałe	-142	-29	-69	-156	-150	-162
Razem	-310 814	-267 599	-235 689	219 156	249 679	234 236

Ryzyko stopy procentowej jest transferowane z jednostek biznesowych do Działu Transakcji Międzybankowych będącego centralną i wyłączną jednostką odpowiedzialną za zarządzanie ryzykiem stopy procentowej (w ramach określonej polityki oraz limitów).

Wyceniając portfel papierów wartościowych emitentów innych niż rządowi Bank dodatkowo uwzględnia wpływ oceny emitenta i emisji w postaci spreadu na ryzyko kredytowe. Spread ten wyznaczany jest standardowo poprzez porównanie ceny z rynku pierwotnego (lub momentu zakupu papieru wartościowego) i kalkulowanej wówczas wyceny papieru wartościowego przy pomocy krzywej stóp procentowych odpowiedniej dla segmentu rynkowego. Spread podlega okresowej aktualizacji, jednak nie rzadziej niż w odstępach kwartalnych. Spread podlega również aktualizacji w okresach wystąpienia wiarygodnych kwotowań rynkowych, bądź pozyskania cen z transakcji o porównywalnym wolumenie. Wysokość spreadu ulega również zmianie na podstawie informacji o zmianie standingu

finansowego emitenta papieru uzyskanych w trakcie monitoringu sytuacji kredytowej emitenta.

7.6 Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe zdefiniowane jest jako ryzyko wystąpienia straty spowodowanej zmianą kursów walutowych. Bank dodatkowo wyróżnia wpływ kursu walutowego na wyniki Banku w perspektywie długookresowej, który może mieć miejsce poprzez przewalutowanie przyszłych przychodów i kosztów walutowych po potencjalnie bardziej niekorzystnym kursie. Ryzyko związane z przyszłymi wynikami może być zarządzane w ramach walutowego portfela modelowego.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest identyfikacja obszarów działalności Banku, które mogą być narażone na ryzyko walutowe i co za tym idzie, podejmowanie takich przedsięwzięć, które ograniczałyby, w sposób maksymalny, ewentualne straty poniesione z tytułu tego ryzyka. W ramach zarządzania ryzykiem walutowym Zarząd Banku określa profil ryzyka walutowego Banku, który musi cechować się zgodnością z obowiązującym planem finansowym Banku.

W ramach procesu zarządzania ryzykiem walutowym Bank zobowiązany jest do monitorowania wielkości i skali zajmowanych pozycji walutowych oraz dokonania pomiaru ryzyka na podstawie stosowanego modelu wartości zagrożonej, w ramach uchwalonych limitów. Uzupełnianiem do stosowanych limitów są dokonywane w Banku okresowe analizy potencjalnych scenariuszy, które mają na celu dostarczenie informacji o narażeniu Banku na ryzyko walutowe w sytuacji szokowych zmian kursów walutowych. Zarządzanie ryzykiem walutowym odbywa się m.in. poprzez nałożenie limitów i wartości progowych na ryzyko.

Całość ryzyka walutowego związanego z pozycjami księgi bankowej transferowane jest do Departamentu Rynków Finansowych i zarządzane w ramach limitów ustanowionych dla księgi handlowej. Portfele księgi bankowej nie utrzymują otwartych pozycji walutowych.

W celu pomiaru ryzyka walutowego Bank stosuje model wartości zagrożonej (VaR - Value at Risk). Model VaR definiowany jest jako potencjalna wartość straty na utrzymywanych pozycjach walutowych związanych ze zmianami kursów walutowych, z zachowaniem założonego poziomu ufności oraz okresu utrzymania pozycji. Bank do wyznaczenia VaR stosuje metodę wariancji-kowariancji przy zachowaniu poziomu ufności równego 99%. Wielkość jest ustalana codziennie dla poszczególnych obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie i zarządzanie ryzykiem zarówno indywidualnie jak i łącznie. Oszacowanie wartości zagrożonej Banku na koniec 2016 r. na portfelu walutowym, w horyzoncie czasowym wynoszącym 250 dni, kształtowało się na poziomie 1 398 143,50 zł z poziomem ufności 99%.

horyzont [dni]	250
VaR (zł)	1 398 143,50

Statystyka VaR [zł], horyzont 250 dni, na portfelu walutowym za okres styczeń – grudzień 2016 r. dla Alior Banku S. A.

Minimalny	Średni	Maksymalny
107 420,41	1 553 114,93	23 740 412,62

Pozycję walutową Alior Banku oraz wykorzystanie limitów walutowych na dzień 31 grudnia 2016 r. prezentuje poniższa tabela.

Obciążenie limitu (w mln waluty)		
Waluty	Limit	Obciążenie
PLN (brutto)	26.0	3.4
PLN (netto)	13.5	-1.5
Grupa A		
EUR	2.0	-0.4
USD	3.0	0.0
CHF	1.4	0.0
GBP	1.4	0.0
Grupa B		
PLN (netto)	4.0	0.1
AUD	0.6	-0.2
CAD	0.6	0.0
CZK	4.0	0.0
DKK	2.8	0.0
NOK	2.8	0.3
RUB	6.0	1.3
SEK	3.0	0.0
Pozostałe	3.0	0.5
Towary (PLN brutto)	3,0	0,0

Wykorzystanie limitu stress-test dla pozycji walutowej, wyznaczone jako maksymalna strata, jaka byłaby osiągnięta przez Bank, w przypadku wystąpienia najbardziej niekorzystnej z dziennych zmian kursów walutowych, jakie wystąpiły w ciągu ostatnich minimum 4 lat na koniec grudnia 2016 r. wyniosło 38 306,42 zł.

7.7 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności rozumiane jest w Banku jako ryzyko niemożności zrealizowania na dogodnych dla Banku warunkach i po rozsądnej cenie zobowiązań płatniczych, wynikających z pozycji bilansowych i pozabilansowych, które Bank posiada. Z ryzykiem płynności wiąże się nierozzerwalnie płynność finansowa, definiowana jako trwała zdolność

wywiązywania się z wszelkich zobowiązań Banku, połączona z możliwością zapewnienia odpowiednich środków na zrealizowanie strategii Banku w zakresie wzrostu sumy bilansowej.

Polityka zarządzania ryzykiem płynności w Banku polega na zapewnieniu i utrzymywaniu zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów pozyskania płynności.

W Banku funkcjonuje powołany specjalnie do celów zarządzania aktywami i pasywami Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami. Strategia dotycząca ryzyka płynności, w tym akceptowalny poziom ryzyka, zakładana struktura bilansu oraz plan finansowania jest zatwierdzana przez Zarząd Banku, a następnie akceptowana przez Radę Nadzorczą Banku. Za zawieranie transakcji międzybankowych odpowiada Departament Skarbu, rozliczanie i księgowanie transakcji ma miejsce w Pionie Operacji, natomiast monitorowanie i pomiar ryzyka płynności odbywa się w Dziale Zarządzania Ryzykami Finansowymi. Podział kompetencji w zakresie zarządzania ryzykiem płynności jest jasny oraz zapewnia rozdzielenie do poziomu Członka Zarządu, co gwarantuje pełną niezależność ich działania. W roku 2016 działalność skarbową oraz zarządzanie ryzykiem płynności były w pełni scentralizowane na poziomie Grupy Alior Banku S.A.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności Bank realizuje następujące cele:

- zapewnienie w każdym momencie działalności Banku zdolności do terminowego regulowania wszelkich zobowiązań (w tym z uwzględnieniem ograniczeń regulacyjnych w zakresie transferu płynności w obrębie jednostek Grupy);
- utrzymanie na odpowiednim poziomie aktywów płynnych tj. bufora nieobciążonych wysokiej jakości aktywów płynnych na wypadek nagłego pogorszenia się sytuacji płynnościowej;
- ustalenie skali podejmowanego przez Bank ryzyka płynności, poprzez ustanowienie wewnętrznych limitów płynności, horyzontu przeżycia w warunkach skrajnych oraz minimalizowanie ryzyka przekroczenia zdefiniowanych w Banku limitów płynności;
- monitorowanie sytuacji płynnościowej Banku pod kątem wystąpienia sytuacji awaryjnej w celu uruchomienia Planu Awaryjnego utrzymania płynności;
- zapewnienie zgodności funkcjonujących w Banku procesów z polskimi wymogami regulacyjnymi, dotyczącymi zarządzania ryzykiem płynności.

Powyższe cele realizowane są w sposób niezależny przez odpowiednie jednostki organizacyjne, których kompetencje i odpowiedzialności są jasno określone w wewnętrznych regulacjach. W ramach procesu zarządzania płynnością Banku:

- opracowuje procedury i polityki płynności, w tym plan finansowania na kolejne lata działalności Banku;
- zarządza planami awaryjnymi w zakresie płynności;
- zarządza zabezpieczeniami i obciążeniami aktywów;
- monitoruje limity płynności oraz wskaźniki wczesnego ostrzegania identyfikujące negatywne trendy mogące mieć wpływ na wzrost ryzyka płynności;
- okresowo przeprowadza (w postaci raportów) analizy kategorii i czynników mających wpływ na aktualny i przyszły poziom płynności;
- przeprowadza testy warunków skrajnych ryzyka płynności.

Wśród wykorzystywanych miar zarządzania płynnością Bank wyróżnia współczynniki i powiązane z nimi limity następujących rodzajów płynności:

- płynność płatnicza, rozumiana jako zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty. Bank, w szczególności, w ramach zarządzania płynnością płatniczą skupia się na analizie płynności natychmiastowej (śróddziennej) oraz bieżącej (do 7 dni);
- płynność krótkoterminowa, definiowana jako zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- płynność średnioterminowa rozumiana jest jako zdolność wykonania wszystkich zobowiązań w terminie zapadalności w okresie powyżej 1 i do 12 miesięcy;
- płynność długoterminowa to monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy.

Zarządzanie ryzykiem płynności płatniczej oraz krótkoterminowej obejmuje zdarzenia, które będą miały wpływ na płynność Banku w okresie od 1 dnia do 1 miesiąca. Zarządzaniem płynnością płatniczą i krótkoterminową zajmuje się Dział Transakcji Międzybankowych. Dział Zarządzania Ryzykami Finansowymi, wykorzystując codzienne raporty, nadzoruje zarządzanie płynnością płatniczą i krótkoterminową.

Za kontrolę i monitorowanie płynności średnio i długoterminowej odpowiedzialny jest Dział Zarządzania Ryzykami Finansowymi, który sporządza w cyklu miesięcznym raporty omawiane na posiedzeniach Komitetu ALCO oraz prezentowane Zarządowi Banku.

Bank utrzymuje na wysokim poziomie bufor nieobciążonych wysokiej jakości aktywów płynnych, inwestując w dłużne papiery wartościowe rządowe oraz przedsiębiorstw o najwyższych ratingach, charakteryzujące się możliwością szybkiego upłynnienia, utrzymując środki na rachunku bieżącym w NBP i innych bankach (rachunki *nostro*), utrzymując środki pieniężne w kasach Banku oraz lokując środki w ramach lokat międzybankowych, w zakresie ustalonych limitów. Adekwatność utrzymywanego poziomu bufora aktywów płynnych jest kontrolowana poprzez porównywanie z wyznaczoną minimalną kwotą bufora aktywów płynnych niezbędną do przetrwania scenariusza warunków skrajnych w horyzoncie czasowym do 7 dni oraz 30 dni. Na dzień 30 grudnia 2016r. bufor całkowity nieobciążonych aktywów płynnych wynosił 11 704 mln PLN wobec minimalnego poziomu 8 690 mln PLN wynikającego ze scenariusza szokowego. Przy kalkulacji wysokości bufora aktywów płynnych Bank stosuje odpowiednie redukcje poszczególnych składowych tego bufora w celu uwzględnienia ryzyka płynności rynku (produktu).

Bank stosuje szereg metod oceny sytuacji w obszarze płynności, obejmujące m.in. monitorowanie (w nawiasach wartości na koniec 2016 r.):

- wskaźnika bazy depozytowej oraz emisji własnych wobec kredytów netto (1.11);
- stabilności bazy depozytowej (97.20%), w tym zerwań depozytów (1.40%);
- koncentracji depozytów (WWK=1.70% - brak koncentracji);
- luki płynności bilansowej i pozabilansowej.

Analizę luki Bank przeprowadza w oparciu o urealnione przepływy pieniężne, uwzględniające m.in. następujące założenia:

- stabilność pasywów o nieokreślonych terminach wymagalności (np. rachunki bieżące, odnowienia depozytów);

- możliwość skrócenia terminu zapadalności określonych pozycji aktywów (np. kredyty hipoteczne z możliwością wcześniejszej spłaty);
- możliwość zbycia pozycji aktywów (portfel płynnościowy).

Ponadto wyznaczając urealnioną lukę płynności, Bank posługuje się modelowymi wagami osadu depozytów/spłacalności kredytów, wyznaczonymi na podstawie wdrożonego modelu statystycznego oraz historycznych obserwacji sald dla poszczególnych produktów.

Analizę zapadalności/wymagalności aktywów i zobowiązań według terminów urealnionych na koniec 2016 r. prezentuje tabela (wartości w mln zł).

2016-12-31	1D	1M	3M	6M	1Y	2Y	5Y	5Y+	RAZEM
AKTYWA	887	10 640	2 293	2 401	4 404	5 996	10 333	24 257	61 212
Gotówka i Nostro	12	53	45	43	60	78	142	1 038	1 470
Należności od banków		891				86			977
Należności od klientów	417	1 446	1 772	2 358	4 345	5 819	9 841	20 283	46 281
Papiery Wartościowe	458	8 250	475			12	351	178	9 725
Pozostałe aktywa								2 758	2 758
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY	- 341	-4 066	-1 972	-2 017	-3 055	-4 741	-6 403	-38 617	-61 212
Zobowiązania wobec banków		- 33				- 179	- 48	- 146	- 406
Zobowiązania wobec klientów	- 341	-1 908	-1 822	-2 002	-2 586	-3 226	-5 199	-31 551	-48 636
Emisje własne		- 87	- 150	- 15	- 468	-1 335	-1 156	- 698	-3 909
Kapitały własne								-6 223	-6 223
Pozostałe zobowiązania		-2 038							-2 038
Luka bilansowa	547	6 574	320	385	1 350	1 255	3 930	-14 360	
Skumulowana luka bilansowa	547	7 121	7 441	7 826	9 175	10 430	14 360		
Instrumenty pochodne – wpływy		5 473	1 894	671	1 215	740	423	63	10 480
Instrumenty pochodne – wypływy	- 41	-7 256	-2 504	-1 400	-2 400	- 513	253	3 453	-10 408
Instrumenty pochodne – netto	- 41	-1 783	- 610	- 729	-1 185	227	677	3 516	72
Linie gwarancyjne i finansowe		- 755	- 552	- 541	- 766	290	871	1 452	
Luka pozabilansowa	- 41	-2 538	-1 162	-1 270	-1 950	518	1 548	4 968	72
Luka ogółem	505	4 036	- 842	- 886	- 601	1 773	5 478	-9 392	72
Luka skumulowana ogółem	505	4 541	3 700	2 814	2 213	3 986	9 464	72	

Analizę zapadalności/wymagalności aktywów i zobowiązań według terminów kontraktowych na koniec 2016 r. prezentuje tabela (wartości w mln zł).

2016-12-31	1D	1M	3M	6M	1Y	2Y	5Y	5Y+	RAZEM
AKTYWA	9 644	4 569	1 308	2 193	3 441	6 102	14 286	19 669	61 212
Gotówka i Nostro	1 470	0	0	0	0	0	0	0	1 470
Należności od banków	0	891	0	0	0	86	0	0	977
Należności od klientów	8 174	621	1 291	1 628	3 171	4 660	10 525	16 211	46 281
Papiery Wartościowe	0	3 056	17	566	270	1 356	3 761	700	9 725
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	0	0	0	2 758	2 758
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY	-28 163	-8 201	-4 887	-4 055	-4 031	-3 359	-1 408	-7 108	-61 212
Zobowiązania wobec banków	0	- 33	0	0	0	- 179	- 48	- 146	- 406
Zobowiązania wobec klientów	-28 163	-6 043	-4 737	-4 040	-3 563	-1 845	- 204	- 41	-48 636
Emisje własne	0	- 87	- 150	- 15	- 468	-1 335	-1 156	- 698	-3 909

Kapitały własne	0	0	0	0	0	0	0	-6 223	-6 223
Pozostałe zobowiązania	0	-2 038	0	0	0	0	0	0	-2 038
Luka bilansowa	-18 519	-3 632	-3 579	-1 862	- 590	2 743	12 878	12 561	0
Skumulowana luka bilansowa	-18 519	-22 151	-25 730	-27 592	-28 182	-25 440	-12 561	0	
Instrumenty pochodne – wpływy	0	5 473	1 894	671	1 215	740	423	63	10 480
Instrumenty pochodne – wypływy	0	-5 474	-1 875	-669	-1 181	-735	-411	-62	-10 408
Instrumenty pochodne – netto	0	- 2	20	2	34	6	12	1	72
Linie gwarancyjne i finansowe	13 882	6	11	18	115	104	13	8	14 157
Luka pozabilansowa	13 882	5	31	20	149	110	25	9	14 230
Luka ogółem	-4 637	-3 627	-3 548	-1 842	- 441	2 852	12 903	12 570	14 230
Luka skumulowana ogółem	-4 637	-8 265	-11 813	-13 655	-14 096	-11 243	1 659	14 230	

Głównym źródłem finansowania działalności Banku, w tym portfela aktywów płynnych są środki pozyskiwane w ramach bazy depozytowej, której poziom na koniec 2016 roku stanowił ok. 90% zobowiązań.

Dodatkowo dywersyfikując źródła finansowania Bank pozyskuje długoterminowe środki finansowe w ramach przeprowadzanych emisji własnych (w tym emisji zobowiązań podporządkowanych). Bank w celu pozyskiwania środków z powyższych źródeł finansowania przeprowadza m.in. kampanie depozytowe jak również aktualizuje prospekty emisyjne.

W ramach monitorowania poziomu ryzyka płynności Bank przeprowadza testy warunków skrajnych płynności z uwzględnieniem kryzysu wewnętrznego, zewnętrznego oraz mieszanego, w tym sporządza plan pozyskania środków w sytuacjach awaryjnych oraz określa i weryfikuje zasady sprzedaży aktywów płynnych, uwzględniając koszty utrzymania płynności. Wyniki testów warunków skrajnych służą do określenia minimalnego utrzymywanego bufora nieobciążonych wysokiej jakości aktywów płynnych, są wykorzystywane przy konstrukcji planów awaryjnych oraz do określania wewnętrznych limitów na ryzyko płynności.

Na wypadek wzrostu ryzyka płynności lub pogorszenia się stanu płynności Bank posiada awaryjne plany postępowania, określające czynniki ostrzegawcze, odpowiedzialności poszczególnych jednostek zarządzających ryzykiem płynności oraz źródła i koszt pokrycia przewidywanego wypływu środków pieniężnych z Banku. Plany awaryjne podlegają okresowej weryfikacji.

Zgodnie z uchwałą nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r.

Bank wyznacza i raportuje w trybie dziennym:

- lukę płynności krótkoterminowej (minimalną nadwyżkę płynności bieżącej) definiowaną jako różnica między sumą wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym, a wartością środków obcych niestabilnych. Wartość nadwyżki na dzień 31 grudnia 2016 r. wynosiła 5 714 mln zł;
- współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi, obliczany jako iloraz funduszy własnych Banku pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta i aktywów niepłynnych;

- współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi, obliczany jako iloraz sumy funduszy własnych pomniejszonych o łączną wartość wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego, z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta i środków obcych stabilnych oraz sumy aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności;
- współczynnik płynności krótkoterminowej, definiowany jako iloraz sumy wartości podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w dniu sprawozdawczym i wartości środków obcych niestabilnych.

Wartości powyższych współczynników na dzień 31 grudnia 2016 r. wynosiły odpowiednio: 4,20; 1,14; 1,95. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wynosiły odpowiednio 4,72; 1,11; 1,53. Dodatkowo Bank kontroluje poziom podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności wyliczany zgodnie z powyższą uchwałą poprzez wyznaczanie współczynnika sumy podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności do bazy depozytowej, który 30 grudnia 2016 r. kształtował się powyżej 22% wobec 13% na koniec roku 2015.

Ponadto zgodnie z wymogami powyższej Uchwały, Bank dokonuje pogłębionej analizy płynności długoterminowej oraz stabilności oraz struktury źródeł finansowania, w tym uwzględniając poziom osadu i koncentracji dla depozytów terminowych i bieżących. Dodatkowo, Bank monitoruje zmienność pozycji bilansowych i pozabilansowych, w szczególności wartość prognozowanych wpływów z tytułu udzielonych klientom linii kredytowych i gwarancji.

Miary płynności 31.12.2016 r.

Miary płynności	Poziom wskaźnika
Luka płynności krótkoterminowej (MPLN)	5,714.01
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1.14
Współczynnik płynności krótkoterminowej	1.95
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	4.20

Ponadto zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (Capital Requirements Regulation - CRR) Bank monitoruje oraz utrzymuje na adekwatnym poziomie wskaźnik pokrycia płynności (Liquidity Coverage Ratio – LCR). Na dzień 31 grudnia 2016r. LCR wyniósł 127% wobec wymaganego poziomu 70%.

W cyklach miesięcznych Bank przeprowadza również analizę koncentracji bazy depozytowej, która ma na celu wskazanie potencjalnego ryzyka nadmiernego uzależnienia Banku od źródeł finansowania cechujących się zbyt niskim stopniem dywersyfikacji. W celu oszacowania poziomu koncentracji Bank wyznacza wskaźnik WWK (Wskaźnik Wysokiej Koncentracji) liczony jako stosunek wartości środków zgromadzonych przez największych depozytariuszy do wartości bazy depozytowej. Na dzień 31 grudnia 2016 r. WWK wyniósł 1,7 %, co wskazuje na brak koncentracji. Statystykę WWK za 2016 r. przedstawia tabela.

Statystyka Wskaźnika Wysokiej Koncentracji (WWK) za 2016 r.

Minimalny	Średni	Maksymalny
1,66%	2,07%	2,35%

W celu ograniczenia ryzyka koncentracji Bank dywersyfikuje strukturę bazy depozytowej w podziale na klientów detalicznych, biznesowych, finansowych, instytucji rządowych i samorządowych, monitorując i raportując miesięcznie udział poszczególnych grup w całości bazy depozytowej.

Prawne połączenie Alior Banku S.A. z wydzieloną częścią Banku BPH, które miało miejsce w dniu 4 listopada 2016 r. spowodowało wzrost poziomu płynności Banku w wyniku przejęcia nadpłynności Banku BPH, która jest wykorzystywana na finansowanie podstawowej działalności Banku.

W 2016 roku Alior Bank S.A. uruchomił swój pierwszy Oddział zagraniczny w Bukareszcie, Oddział ten będzie pozyskiwał środki w celu finansowania działalności kredytowej w ramach finansowania pozyskanego od Alior Bank S.A oraz ze środków pozyskanych z lokalnego rynku. Poziom płynności Oddziału jest na bieżąco monitorowany przez dedykowane jednostki organizacyjne w ramach Oddziału oraz Centrali Banku.

8. Ryzyko operacyjne

Zasady i struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku opierają się na:

- przepisach ustawy Prawo Bankowe,
- postanowieniach uchwał oraz rekomendacji wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego,
- Pakiecie CRD IV/ CRR,
- rekomendacjach Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego,
- Polityce Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym- zatwierdzonej przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą Banku.

Dla potrzeb zarządzania ryzykiem operacyjnym Alior Bank S.A. stosuje definicję ryzyka operacyjnego zaproponowaną przez Bazylejski Komitet ds. Nadzoru Bankowego, zgodnie z którą ryzyko operacyjne oznacza ryzyko możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi, systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne uwzględnia ryzyko prawne, ale nie obejmuje ryzyka utraty reputacji i ryzyka strategicznego.

Bank posiada sformalizowany system zarządzania ryzykiem operacyjnym, w ramach którego przeciwdziała wystąpieniu zdarzeń operacyjnych oraz ogranicza straty w przypadku materializacji ryzyka. Bank definiuje apetyt na ryzyko operacyjne jako maksymalny poziom ryzyka, które jest gotowy podjąć i zaakceptować jako ekspozycję na ryzyko operacyjne wynikające z prowadzonej działalności. W ramach systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank określa szczegółowe limity ograniczające wielkość ekspozycji na poszczególne kategorie zdarzeń. Dodatkowo Bank ustala poziomy EWS traktowane jako sygnał wczesnego ostrzegania.

Nadrzędnym celem prowadzonej w Banku polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zapewnienie odpowiednio wczesnej identyfikacji ryzyka w nowych i modyfikowanych

produktach, projektach i procesach oraz podejmowanie adekwatnych działań w celu mitygacji tych ryzyk.

Bank posiada długoterminową strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym, której celem jest m. in. zapewnienie adekwatnego poziomu ekspozycji na ryzyko operacyjne oraz poziomu jego materializacji. W Polityce Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym Bank określił działania zmierzające do stabilnego oraz ostrożnego zarządzania ryzykiem operacyjnym w stosunku do działalności, celów i rozwoju Banku. System zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku oparty jest na trzech filarach:

- łądze korporacyjnym,
- procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- działaniach operacyjnych.

Etapy procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmują:

- identyfikację ryzyka,
- pomiar i ocenę ryzyka,
- działania zarządcze,
- kontrolę ryzyka,
- monitoring ryzyka,
- raportowanie.

Za prawidłowy przebieg procesu zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego odpowiedzialny jest Zarząd Banku, który aktywnie uczestniczy w zarządzaniu ryzykiem operacyjnym w Banku. Nadzór nad realizacją przyjętej strategii w zakresie ryzyka operacyjnego sprawuje Rada Nadzorcza oraz dedykowany Komitet Zarządzania Ryzykiem przy Radzie Nadzorczej.

W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO), który wspiera Zarząd Banku w efektywnym zarządzaniu ryzykiem operacyjnym. Komitet na bieżąco monitoruje poziom ekspozycji na ryzyko operacyjne i ocenia aktualną sytuację w zakresie ryzyka operacyjnego w skali całego Banku.

Dział Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym jest dedykowaną jednostką która przede wszystkim wspiera Zarząd i KRO w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym – koordynuje i wspomaga proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w komórkach organizacyjnych Banku oraz nadzoruje funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w skali całego Banku. Dział Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym w jednostkach zależnych.

Obowiązek monitorowania i ograniczania ryzyka operacyjnego w codziennej pracy dotyczy wszystkich pracowników i jednostek organizacyjnych Banku. Pracownicy Banku na bieżąco kontrolują poziom ryzyka operacyjnego w obsługiwanych procesach i aktywnie minimalizują ryzyko, podejmując działania mające na celu uniknięcie lub ograniczenie strat operacyjnych.

Bank prowadzi ewidencję zdarzeń i strat operacyjnych, która umożliwia efektywne analizowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego. Proces ewidencji prowadzony jest z wykorzystaniem systemu informatycznego OpRisk, wspomagającego zarządzanie ryzykiem operacyjnym, który umożliwia rejestrację, analizę, monitoring zdarzeń oraz ekspozycji na ryzyko.

Grupa prowadzi ewidencję zdarzeń i strat operacyjnych, która umożliwia efektywne analizowanie i monitorowanie ryzyka operacyjnego, zgodnie z wewnętrzną instrukcją określającą zasady rejestracji. Proces ewidencji prowadzony jest z wykorzystaniem systemu OpRisk, wspomagającego zarządzanie ryzykiem operacyjnym, który umożliwia rejestrację, analizę i monitoring danych.

W dniu 4 listopada 2016 r. nastąpiło prawne połączenie Alior Banku SA z wydzieloną częścią Banku BPH SA, obejmującą jego podstawową działalność bez portfela kredytów hipotecznych i Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych.

Od fuzji prawnej obu Banków, prowadzone są prace nad ujednoczeniem zasad i praktyk dotyczących procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, których zakończenie planowane jest do dnia fuzji operacyjnej. Pierwszym etapem integracji obszaru ryzyka operacyjnego była migracja danych dotyczących ryzyka operacyjnego z wydzielonej części Banku BPH SA do systemu OpRisk oraz ustalenie nowych poziomów limitów i apetytu na ryzyko operacyjne uwzględniające profil ryzyka połączonego Banku. Jednocześnie został wdrożony jednolity proces rejestracji zdarzeń i strat operacyjnych dla połączonych Banków.

Suma strat operacyjnych (brutto) połączonych Banków w okresie od stycznia do grudnia 2016 r. wyniosła 31 194 tys. zł. Wartość ta obejmuje:

- zidentyfikowane zdarzenia, które zostały zarejestrowane w Alior Banku od stycznia do dnia fuzji prawnej w 2016 r.,
- zdarzenia z wydzielonej, przejętej części Banku BPH SA za okres od stycznia do dnia fuzji prawnej w 2016 r., które obciążały wyniki Banku BPH SA,
- zdarzenia, które zostały zidentyfikowane i zarejestrowane po fuzji prawnej w Alior Banku od dnia fuzji do końca roku 2016 r.

Wartość strat operacyjnych wzrosła w 2016 roku o 12 350 tys. PLN w porównaniu do 2015 r., kiedy wynosiła 18 844 tys. PLN (kwota uwzględnia straty operacyjne kredytowe z ex Meritum Banku). W 2016 r. wartość odzysków i przychodów operacyjnych z tytułu ryzyka operacyjnego wyniosła 13 923 tys. zł, w porównaniu do 8 688 tys. zł w 2015 r.

Kwota strat mieściła się z przyjętym na 2016 rok apetycie na ryzyko operacyjne. Największy udział w stratach stanowiły oszustwa zewnętrzne. W związku z poniesieniem przez Bank strat i stałym dążeniem do redukcji ryzyka operacyjnego w tym obszarze Bank podjął działania ograniczające ryzyko wystąpienia podobnych zdarzeń w przyszłości m. in. wdrożył dodatkowe mechanizmy kontrolne, dokonał zmian w procesach i systemach, opracował dla pracowników Banku dodatkowe szkolenia.

Straty operacyjne w 2016 roku – według kategorii:

Kategoria straty	Kwota straty brutto w tys. zł
	2016
01. Oszustwa wewnętrzne	2 686
02. Oszustwa zewnętrzne	16 671
03. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	28
04. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	1 442
05. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	508
06. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	609
07. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	9 250
Suma końcowa	31 194

Do celu bieżącego monitorowania poziomu i profilu ryzyka operacyjnego Bank stosuje kluczowe wskaźniki ryzyka (Key Risk Indicators - KRI), które pozwalają na monitorowanie zmian czynników ryzyka operacyjnego, trendu zmian ekspozycji na ryzyko oraz zapewniają wczesne wykrywanie wzrostu poziomu zagrożenia operacyjnego we wszystkich obszarach działalności Banku. Monitoring odbywa się w cyklach miesięcznych, a wartości KRI są analizowane i omawiane na spotkaniach Komitetu Ryzyka Operacyjnego, a także informacja dotycząca przekroczonych wskaźników KRI w danym kwartale jest przekazywana Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym w Alior Banku SA jest realizowany systemowo z zachowaniem odpowiedzialności przypisanej na różnych szczeblach zarządzania tym ryzykiem. Identyfikowane zdarzenia operacyjne są analizowane w celu wdrożenia działań naprawczych ograniczających tego typu ryzyko w przyszłości.

Poziom strat z tytułu ryzyka operacyjnego jest na bieżąco monitorowany i prezentowany w miesięcznych raportach zarządczych Komitetowi Ryzyka Organizacyjnego oraz kwartalnie Zarządowi Banku i Radzie Nadzorczej.

Istotnym elementem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Alior Banku jest zarządzanie ciągłością działania (BCM). W ramach BCM Bank realizuje system i strategię BCM zgodnie z zatwierdzoną przez Zarząd Banku Polityką Zarządzania Ciągłością Działania. W ramach systemu BCM Bank cyklicznie:

- analizuje procesy biznesowe / działalność operacyjną,
- wykonuje przegląd i aktualizację strategii działania w sytuacjach awaryjnych i kryzysowych,
- opracowuje i wdraża rozwiązania awaryjne oraz Plany Zachowania Ciągłości Działania (BCP),
- wykonuje testy, aktualizację oraz samoocenę systemu BCM,
- buduje świadomość w organizacji w zakresie BCM.

Realizacja uzgodnionego systemu oraz strategii BCM ma na celu zapewnienie realizacji krytycznych procesów biznesowych w przypadku wystąpienia nieplanowanego zakłócenia. Bank posiada cyklicznie testowane rozwiązania awaryjne dla realizacji krytycznych procesów (w tym lokalizacje zastępcze oraz rozwiązania typu disaster recovery).

W roku 2016 szczególne działania w zakresie BCM związane były z:

- zapewnieniem ciągłości działania procesów krytycznych realizowanych w banku podczas Światowych Dni Młodzieży oraz
- wypracowaniem jednolitego modelu zarządzania ciągłości działania w związku z procesem integracji z Alior Banku z wydzieloną częścią Banku BPH SA.

Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego w oparciu o metodę standardową i zgodnie z Tytułem III Części Trzeciej CRR. Bank prowadzi działalność w ramach następujących linii biznesowych: bankowość detaliczna, bankowość komercyjna, detaliczna działalność maklerska, finansowanie przedsiębiorstw, handel i sprzedaż, płatności i rozliczenia, zarządzanie aktywami.

9. Fundusze własne

Strukturę funduszy własnych wg stanu na 31.12.2016 Grupy prezentuje poniższe zestawienie (na potrzeby wyliczenia współczynnika wypłacalności za 2016r.

Składniki funduszy własnych wg stanu na 31.12.2016r.

Składniki funduszy własnych		W tys. zł
1.	FUNDUSZE WŁASNE	6 346 932
1.1	KAPITAŁ TIER I	5 253 548
1.1.1	KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I	5 253 548
1.1.1.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	5 099 409
1.1.1.1.1	<i>Oplacone instrumenty kapitałowe</i>	1 292 578
1.1.1.1.2	<i>Ażio</i>	3 806 831
1.1.1.2	Zyski zatrzymane	161 466
1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody	-78 176
1.1.1.4	Kapitał rezerwowy	184 894
1.1.1.5	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	0
1.1.1.6	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	0
1.1.1.7	Udział mniejszości ujęty w kapitale podstawowym Tier I	0
1.1.1.8	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowych udziałów mniejszości	0
1.1.1.9	Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	-11 389
1.1.1.10	(-) Wartość firmy	0
1.1.1.11	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	-482 024
1.1.1.12	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i niewynikające z różnic przejściowych po odliczeniu powiązanych rezerw z tytułu podatku dochodowego	0
1.1.1.13	(-) Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	0
1.1.1.14	(-) Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami	
1.1.1.15	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.16	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał podstawowy Tier I	0
1.1.1.17	(-) Znaczące pakiety akcji poza sektorem finansowym, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	
1.1.1.18	(-) Pozycje sekurytyzacyjne, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.19	(-) Dostawy z późniejszym terminem rozliczenia, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.20	(-) Pozycje w koszyku, w odniesieniu do których instytucja nie może określić wagi ryzyka przy zastosowaniu metody IRB oraz które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0
1.1.1.21	(-) Ekspozycje kapitałowe przy zastosowaniu metody modeli wewnętrznych, które alternatywnie mogą podlegać stosowaniu wagi ryzyka 1 250 %	0

1.1.1.22	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.1.23	(-) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych	0
1.1.1.24	(-) Straty za bieżący rok obrotowy	0
1.1.1.25	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.1.26	(-) Kwota przekraczająca próg 17,65 %	0
1.1.1.27	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	
1.1.1.28	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	0
1.1.1.29	Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I - inne	1 245
1.1.2	KAPITAŁ DODATKOWY TIER I	0
1.1.2.1	Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał dodatkowy Tier I	0
1.1.2.2	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych	0
1.1.2.3	Instrumenty emitowane przez jednostki zależne ujmowane w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.4	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowego ujęcia instrumentów emitowanych przez jednostki zależne w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.5	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.6	(-) Instrumenty w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.2.7	(-) Instrumenty w kapitale dodatkowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	0
1.1.2.8	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier II ponad kapitał Tier II	0
1.1.2.9	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale dodatkowym Tier I	0
1.1.2.10	Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier I ponad kapitał dodatkowy Tier I (odliczenie w kapitale podstawowym Tier I)	0
1.1.2.11	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I zgodnie z art. 3 CRR	0
1.1.2.12	Elementy kapitału dodatkowego Tier I lub odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I - inne	0
1.2	KAPITAŁ TIER II	1 093 385
1.2.1	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	1 093 385
1.2.2	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale Tier II oraz pożyczek podporządkowanych podlegających zasadzie praw nabytych	0
1.2.3	Instrumenty emitowane przez jednostki zależne uznane w kapitale Tier II	0
1.2.4	Korekty w okresie przejściowym z tytułu dodatkowego uznania instrumentów emitowanych przez jednostki zależne w kapitale Tier II	0
1.2.5	Nadwyżka rezerw ponad oczekiwane uznane straty według metody IRB	0
1.2.6	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej	0
1.2.7	(-) Krzyżowe powiązania kapitałowe w kapitale Tier II	0

1.2.8	(-) Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	0
1.2.9	(-) Instrumenty w kapitale Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji	0
1.2.10	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier II	0
1.2.11	Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier II ponad kapitał Tier II (odliczenie w kapitale dodatkowym Tier I)	0
1.2.12	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału Tier II zgodnie z art. 3 CRR	0
1.2.13	Elementy kapitału Tier II lub odliczenia od kapitału Tier II – inne	0
Współczynnik Tier I		11,29%
Współczynnik wypłacalności		13,65%

Na potrzeby wyliczenia współczynnika wypłacalności za 2016r. zastosowano konsolidację ostrożnościową – konsolidowane były Alior Bank SA i Alior Leasing Sp. z o.o.

Cechy instrumentów kapitałowych

Główne cechy instrumentów kapitałowych	Seria A	Seria B	Seria C	Seria D	Seria G i H	Seria I i J
1 Emitent	Alior Bank Spółka Akcyjna	Alior Bank Spółka Akcyjna	Alior Bank Spółka Akcyjna	Alior Bank Spółka Akcyjna	Alior Bank Spółka Akcyjna	Alior Bank Spółka Akcyjna
2 Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	PLALIOR00045	PLALIOR00045	PLALIOR00045	PLALIOR00045	PLALIOR00045	PLALIOR00045
3 Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	polskie	polskie	polskie	Polskie	polskie	polskie
4 Ujmowanie w kapitale regulacyjnym	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
5 Zasady określone w rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Kapitał Podstawowy Tier I	Kapitał Podstawowy Tier I	Kapitał Podstawowy Tier I	Kapitał Podstawowy Tier I	Kapitał Podstawowy Tier I	Kapitał Podstawowy Tier I
6 Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-)skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-)skonsolidowanym	poziom jednostkowy/ poziom skonsolidowany	poziom jednostkowy/ poziom skonsolidowany	poziom jednostkowy/ poziom skonsolidowany	poziom jednostkowy/ poziom skonsolidowany	poziom jednostkowy/ poziom skonsolidowany	poziom jednostkowy/ poziom skonsolidowany
7 Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	akcje zwykłe	akcje zwykłe	akcje zwykłe	akcje zwykłe	akcje zwykłe	akcje zwykłe
8 Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w min, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	500 000 000	12 500 000	123 329 650	4 107 040	63 582 960 (G) 23 554 980 (H)	56 550 249 (I) 51 (J)
9 Wartość nominalna instrumentu	10	10	10	10	10	10
9a Cena emisyjna	30	80	ceny emisyjne dla poszczególnych transzy w raporcie bieżącym 3/2012 z 04.12.2012	62	73	39
9b Cena wykupu	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
10 Klasyfikacja księgowa	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny	Kapitał własny

11	Pierwotna data emisji	21.04.2008	10.05. 2012	23.07. 2012	19.10.2012	28.11.2013 (G) 25.02.2015 (H)	25.05.2016 (I) 08.11.2016 (J)
12	Wieczyste czy terminowe	Wieczysty	Wieczysty	Wieczysty	Wieczysty	Wieczysty	Wieczysty
13	Pierwotny termin zapadalności	Brak terminu zapadalności	Brak terminu zapadalności	Brak terminu zapadalności	Brak terminu zapadalności	Brak terminu zapadalności	Brak terminu zapadalności
14	Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
15	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
16	Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
<i>Kupony / dywidendy</i>							
17	Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe
20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe	W pełni uznaniowe
21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
22	Nieskumulowane czy skumulowane	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
23	Zamienne czy niezamienne	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny	Niezamienny
24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
27	Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
28	Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
30	Odpisy obniżające wartość	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

	lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość						
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj Instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego Instrumentu)	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
36	Niezgodne cechy przejściowe	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
37	Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Fundusze własne w okresie przejściowym stan na 31.12.2016

tys. zł

	Fundusze własne w okresie przejściowym	(A) Kwota w dniu ujawnienia	(B) Odniesienie do Artykułu Rozporządzenia (UE) NR 575/2013	(C) Kwoty ujęte przed przyjęciem Rozporządzenia (UE) NR 575/2013 lub kwota rezydualna określona w Rozporządzeniu (UE) NR 575/2013
Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe				
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	3 806 831	art. 26 ust. 1, art. 27, 28 i 29, wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	3 806 831
	Seria A	1 500 000	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	1 500 000
	Seria B	99 924	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	99 924
	Seria C	685 310	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	685 310
	Seria D	13 716	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	13 716
	Seria G	457 995	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	457 995
	Seria H	184 092	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	184 092
	Seria I i J	865 794	wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	865 794
2	Zyski zatrzymane	0	art. 26 ust. 1 lit. c)	0

3	Skumulowane inne całkowite dochody (I pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków I strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	184 894	art. 26 ust. 1	184 894
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	0	art. 26 ust. 1 lit. f)	0
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3, I powiązane ażio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	0	art. 486 ust. 2	0
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.	0	art. 483 ust. 2	0
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)	0	art. 84, 479, 480	0
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend	470 609	art. 26 ust. 2	470 609
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	5 253 548		5 253 548
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne				
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	-10 144	art. 34, 105	-10 144
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	-482 024	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37 i art. 472 ust. 4	-482 024
9	Zbiór pusty w UE	0		0
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)	0	art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 472 ust. 5	0
11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	10 891	art. 33 lit. a)	10 891

12	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty	0	art. 36 ust. 1 lit. d), art. 40, 159, art. 472 ust. 6	0
13	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu aktywów sekurytyzowanych (kwota ujemna)	0	art. 32 ust. 1	0
14	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań, wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji	0	art. 33 lit. b)	0
15	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)	0	art. 36 ust. 1 lit. e), art. 41, art. 472 ust. 7	0
16	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I (kwota ujemna)	0	art. 36 ust. 1 lit. f), art. 42, art. 472 ust. 8	0
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	0	art. 36 ust. 1 lit. g), art. 44, art. 472 ust. 9	0
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0	art. 36 ust. 1 lit. h), art. 43, 45, 46, art. 49 ust. 2 i 3, art. 79, art. 472 ust. 10	0
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0	art. 36 ust. 1 lit. i), art. 43, 45, 47, art. 48 ust. 1 lit. b), art. 49 ust. 1-3, art. 79, 470, art. 472 ust. 11	0
20	Zbiór pusty w UE	0		0
20a	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1 250 %, jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia	0	art. 36 ust. 1 lit. k)	0
20b	w tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)	0	art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (i), art. 89-91	0

20c	w tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)	0	art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (ii) art. 243 ust. 1 lit. b) art. 244 ust. 1 lit. b) art. 258	0
20d	w tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujemna)	0	art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (iii), art. 379 ust. 3	0
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)	0	art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5	0
22	Kwota przekraczająca próg 15 % (kwota ujemna)	0	art. 48 ust. 1	0
23	w tym: posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej Inwestycji w te podmioty	0	art. 36 ust. 1 lit. i), art. 48 ust. 1 lit. b), art. 470, art. 472 ust. 11	0
24	Zbiór pusty w UE	0		0
25	w tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych	0	art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5	0
25a	Straty za bieżący rok obrachunkowy (kwota ujemna)	0	art. 36 ust. 1 lit. a), art. 472 ust. 3)	0
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier i (kwota ujemna)	0	art. 36 ust. 1 lit. I)	0
26	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału podstawowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR.	0		0
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468;	1 245		0
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 1	3 113	art. 467	0
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 2		art. 467	0
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanego zysku 1	-1 868	art. 468	0
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanego zysku 2		art. 468	0
26b	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału podstawowego Tier i w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR	0	art. 481	0
	w tym: ...	0	art. 481	0

27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)	0	art. 36 ust. 1 lit. j)	0
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier 1	-492 168		-493 413
29	Kapitał podstawowy Tier 1	5 253 548		5 252 303
Kapitał dodatkowy Tier 1: instrumenty				
30	Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne	0	art. 51, 52	0
31	w tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	0		0
32	w tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości	0		0
33	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 4, i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier 1	0	art. 486 ust. 3	0
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.	0	art. 483 ust. 3	0
34	Kwalifikujący się kapitał Tier I uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier I (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich	0	art. 85, 86, 480	0
35	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne	0	art. 486 ust. 3	0
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	0		0
Kapitał dodatkowy Tier 1: korekty regulacyjne				
37	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I (kwota ujemna)	0	art. 52 ust. 1 lit. b), art. 56 lit. a), art. 57, art. 475 ust. 2	0
38	Udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	0	art. 56 lit. b), art. 58 i art. 475 ust. 3	0

39	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0	art. 56 lit. c), art. 59, 60, 79, art. 475 ust. 4	0
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0	art. 56 lit. d), art. 59, 79, art. 475 ust. 4	0
41	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału dodatkowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)	0		0
41a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	0	art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), art. 472 ust. 11 lit. a)	0
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.	0		0
41b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier II w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.	0	art. 477, art. 477 ust. 3, art. 477 ust. 4 lit. a)	0
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.	0		0

41c	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów I odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR	0	art. 467, 468, 481	0
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych strat	0	art. 467	0
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków	0	art. 468	0
	w tym: ...	0	art. 481	0
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II, które przekraczają wartość kapitału Tier II Instytucji (kwota ujemna)	0	art. 56 lit. e)	0
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier 1	0		0
44	Kapitał dodatkowy Tier 1	0		0
45	Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier 1 + kapitał dodatkowy Tier 1)	5 253 548		5 253 548
Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy				
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	1 093 385	art. 62, 63	1 093 385
47	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5, i powiązane akcje emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II	0	art. 486 ust. 4	0
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.	0	art. 483 ust. 4	0
48	Kwalifikujące się instrumenty funduszy własnych uwzględnione w skonsolidowanym kapitale Tier II (w tym udziały mniejszości i instrumenty dodatkowe w kapitale Tier I nieuwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich	0	art. 87, 88, 480	0
49	w tym: przeznaczone do wycofania Instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne	0	art. 486 ust. 4	0
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	0	art. 62 lit. c) i d)	0
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	1 093 385		1 093 385
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne				
52	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w Instrumentach własnych w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)	0	art. 63 lit. b) ppkt (i), art. 66 lit. a), art. 67, art. 477 ust. 2	0

53	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)	0	art. 66 lit. b), art. 68 i art. 477 ust. 3	0
54	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0	art. 66 lit. c), art. 69, 70, 79, art. 477 ust. 4	0
54a	w tym: nowe udziały kapitałowe niebędące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego	0		0
54 b	w tym udziały kapitałowe istniejące przed dniem 1 stycznia 2013 r. i będące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego	0		0
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednio i pośrednio udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	0	art. 66 lit. d), art. 69, 79, art. 477 ust. 4	0
56	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału Tier II pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)	0		0
56a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	0	art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), art. 472 ust. 11 lit. a)	0

	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.	0		0
56 b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału dodatkowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.	0	art. 475, art. 475 ust. 2 lit. a), art. 475 ust. 3, art. 475 ust. 4 lit. a)	0
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w dodatkowych instrumentach w kapitale Tier I, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach dokonywanych w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.	0		0
56c	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału Tier II w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR	0	art. 467, 468, 481	0
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych strat	0	art. 467	0
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków	0	art. 468	0
	w tym: ...	0	art. 481	0
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	0		0
58	Kapitał Tier II	1 093 385		1 093 385
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	6 346 932		6 346 932
59a	Aktywa ważone ryzykiem pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)	0		0

	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału podstawowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I itd.)	0	art. 472, art. 472 ust. 5, art. 472 ust. 8 lit. b), art. 472 ust. 10 lit. b), art. 472 ust. 11 lit. b)	0
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału dodatkowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)	0	art. 475, art. 475 ust. 2 lit. b), art. 475 ust. 2 lit. c), art. 475 ust. 4 lit. b)	0
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału Tier II (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II, pośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego, pośrednie udziały kapitałowe w Istotnych Inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)	0	art. 477, art. 477 ust. 2 lit. b), art. 477 ust. 2 lit. c), art. 477 ust. 4 lit. b)	0
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	46 512 401		46 512 401
Współczynniki i bufony kapitałowe				
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	11,29%	art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465	11,29%
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	11,29%	art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465	11,29%
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	13,65%	art. 92 ust. 2 lit. c)	13,65%

64	Wymóg bufora dla poszczególnych Instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor Instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor Innych Instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	581 405	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130	581 405
65	w tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	581 405		581 405
66	w tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0		0
67	w tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	0		0
67a	w tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym	0	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 131	0
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	0	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128	0
69	[nieistotne w przepisach unijnych]	0		0
70	[nieistotne w przepisach unijnych]	0		0
71	[nieistotne w przepisach unijnych]	0		0
Współczynniki i bufory kapitałowe				
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	0	art. 36 ust. 1 lit. h), art. 45, 46, art. 472 ust. 10 art. 56 lit. c), art. 59, 60, art. 475 ust. 4 art. 66 lit. c), art. 69, 70, art. 477 ust. 4	0
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)	42 339	art. 36 ust. 1 lit. i), art. 45, 48, 470, art. 472 ust. 11	42 339
74	Zbiór pusty w UE	0		0

75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)	523 371	art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, 48, 470, art. 472 ust. 5	523 371
----	--	---------	---	---------

Pułapy stosowane do uwzględniania rezerw w kapitale Tier II

76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)	0	art. 62	0
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową	0	art. 62	0
78	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pułapu)	0	art. 62	0
79	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów	0	art. 62	0

Instrumenty kapitałowe będące przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania (mających zastosowanie wyłącznie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 1 stycznia 2022 r.)

80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	0	art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5	0
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu I zapadalności)	0	art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5	0
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	0	art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5	0
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	0	art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5	0
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania	0	art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5	0
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)	0	art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5	0

Uzgodnienie funduszy własnych do wielkości w sprawozdaniu finansowym

Pozycja	Nota/rozdział w sprawozdaniu finansowym	kwota	Pozycja w tabeli: Składniki funduszy własnych
Kapitał akcyjny	28.1 Kapitał własny	1 292 578	1.1.1.1.1
Kapitał zapasowy	28.1 Kapitał własny	4 184 953	1.1.1.1.2, 1.1.1.2
Pozostałe kapitały rezerwowe	28.1 Kapitał własny	184 894	1.1.1.4
Kapitał z aktualizacji wyceny	28.1 Kapitał własny	- 78 175	1.1.1.3, 1.1.1.9, 1.1.1.29
Zysk/strata roku bieżącego	28.1 Kapitał własny	161 466	1.1.1.2
Udziały niekontrolujące	28.1 Kapitał własny	0	1.1.1.7
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych - Pożyczka podporządkowana	27. Zobowiązania podporządkowane	24 567	1.2.1
Zobowiązania zaliczane do funduszy własnych - Obligacje	27. Zobowiązania podporządkowane	1 068 818	1.2.1
Razem kapitały własne i zobowiązania podporządkowane zaliczane do funduszy własnych w sprawozdaniu finansowym		6 346 932	
Część wyniku która nie może być zaliczona do funduszy własnych		-470 609	1.1.1.2, 1.1.1.24
Wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej		-482 024	1.1.1.11
Dodatkowe korekty wartości		-10 144	1.1.1.9
Kapitał z aktualizacji wyceny- podatek odroczoney		16 205	
Kapitał z aktualizacji wyceny - Instrumenty zabezpieczające		10 891	1.1.1.9
Kapitał z aktualizacji wyceny - aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (korekta 100% niezrealizowanych zysków, 60% niezrealizowanych strat)		1 245	1.1.1.29
Udziały niekontrolujące - korekta		0	1.1.1.7
Pożyczka podporządkowana - odsetki		-188	1.2.1
Pożyczka podporządkowana - amortyzacja		-4 447	1.2.1
Obligacje emisje - odsetki		-11 837	1.2.1
FUNDUSZE WŁASNE		6 346 932	1

10. Dźwignia finansowa

Wskaźnik dźwigni jest kalkulowany w odniesieniu do kapitału Tier I przy zastosowaniu pełnej jak i przejściowej definicji.

Poniżej podział i miary ekspozycji całkowitej oraz wartość wskaźnika dźwigni.

Ekspozycje i wskaźnik dźwigni	31.12.2016
Instrumenty pochodne: wartość rynkowa	362 574
Instrumenty pochodne: metoda wyceny narzutu według wartości rynkowej	626 551
Niewykorzystane zobowiązania kredytowe, które można w każdym momencie bezwarunkowo anulować bez wypowiedzenia	946 553
Pozycje pozabilansowe o średnim/niskim ryzyku związane z finansowaniem handlu	238 543
Pozycje pozabilansowe o średnim ryzyku związane z finansowaniem handlu i pozycje pozabilansowe związane z oficjalnie wspieranym finansowaniem eksportu	1 856 724

Inne pozycje pozabilansowe	242 153
Inne aktywa	61 270 957
Wskaźnik dźwigni - przy zastosowaniu w pełni wprowadzonej definicji kapitału Tier I	8,02
Wskaźnik dźwigni - przy zastosowaniu definicji przejściowej kapitału Tier I	8,02

Wskaźnik dźwigni kształtuje się na zadowalającym poziomie. Ryzyko dźwigni finansowej zostało zidentyfikowane w Banku jako ryzyko nieistotne, w związku z czym nie funkcjonuje osobny proces zarządzania tym rodzajem ryzyka.

Kształtowanie się wskaźnika dźwigni w 2016 roku przedstawiono poniżej.

Wskaźnik dźwigni	31.03.2016	30.06.2016	30.09.2016	31.12.2016
Wskaźnik dźwigni - przy zastosowaniu w pełni wprowadzonej definicji kapitału Tier I	7,00	10,69	9,04	8,02
Wskaźnik dźwigni - przy zastosowaniu definicji przejściowej kapitału Tier I	7,00	10,69	9,04	8,02

11. Wymogi kapitałowe

Na koniec 2016 r. łączny wymóg kapitałowy obejmował wymogi z tytułu:

- Ryzyka kredytowego
- Ryzyka pozycji
- Ryzyka dużych ekspozycji
- Ryzyka walutowego
- Ryzyka rozliczenia
- Ryzyka cen towarów
- Ryzyka korekty wyceny kredytowej (CVA)
- Ryzyka operacyjnego
- Ryzyka kontrahenta

Przy wyliczaniu wymogów kapitałowych na 31.12.2016 r. Bank stosował przepisy zawarte w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (dalej Rozporządzenie CRR):

- Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego a także z tytułu ryzyka kontrahenta liczony był z zastosowaniem metody standardowej zgodnie z tytułem II części trzeciej Rozporządzenia CRR,
- Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka pozycji liczony był zgodnie rozdziałem 2 tytułu IV części trzeciej Rozporządzenia CRR przy czym wymóg z tytułu ryzyka ogólnego liczony był z zastosowaniem metody terminów zapadalności,

- Wymóg z tytułu dużych ekspozycji liczony był zgodnie z częścią czwartą Rozporządzenia CRR,
- Wymóg z tytułu ryzyka walutowego liczony był zgodnie rozdziałem 3 tytułu IV części trzeciej Rozporządzenia CRR,
- Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia liczony był zgodnie z tytułem V części trzeciej Rozporządzenia CRR,
- Wymóg kapitałowy z tytułu cen towarów liczony był zgodnie z rozdziałem 4 tytułu IV części trzeciej Rozporządzenia CRR,
- Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka korekty wyceny kredytowej liczony był z zastosowaniem metody standardowej zgodnie z tytułem VI części trzeciej Rozporządzenia CRR,
- Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego liczony był z zastosowaniem metody standardowej zgodnie z tytułem III części trzeciej Rozporządzenia CRR.

Jako, że całkowita pozycja walutowa na koniec 2016 r. nie przewyższała 2% funduszy własnych Banku wymóg z tytułu ryzyka walutowego wynosił 0. Wartość zerową osiągnął także wymóg z tytułu dużych ekspozycji oraz ryzyka rozliczenia i dostawy.

Wymogi kapitałowe wg rodzajów ryzyka:

tys. zł

Wymogi kapitałowe wg rodzajów ryzyka	Stan 31.12.2016
ryzyko kredytowe	3 230 018
<i>w tym kredytowe kontrahenta</i>	42 542
ryzyko korekty wyceny kredytowej (CVA)	8 107
ryzyko dużych ekspozycji	0
ryzyko pozycji	65 953
ryzyko walutowe	0
ryzyko rozliczenia	0
ryzyko cen towarów	2 495
ryzyko operacyjne	414 420
Razem	3 720 992

Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego wg klas ekspozycji:

tys. zł

Klasa ekspozycji	Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego
Rządy i banki centralne	105 398
Samorządy regionalne lub władze lokalne	0
Podmioty sektora publicznego	42
Institucje	52 616
Przedsiębiorcy	570 264
Detaliczne	1 143 836
Zabezpieczone na nieruchomościach	949 765
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	295 979
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	909
Ekspozycje kapitałowe	10 826
Inne pozycje	100 383
RAZEM	3 230 018

Bufor antycykliczny

Wraz z wejściem w życie obowiązku utrzymywania bufora antycyklicznego, Bank zacznie przedstawiać szczegółowe informacje dotyczące kwoty utrzymywanego bufora oraz ekspozycji kredytowych banku mających znaczenie dla obliczania jej bufora antycyklicznego.

Korekta z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego

Bank zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) Nr 183/2014 z dnia 20 grudnia 2013 r. uzupełniającym Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących określenia sposobu obliczania korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego, w ramach wyliczania wymogów kapitałowych uwzględnia korekty z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego po uzyskaniu zezwolenia od Komisji Nadzoru Finansowego na zaliczenie wyniku danego okresu do funduszy własnych Banku. W szczególności na 31.12.2016 r. Bank w ramach korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego uwzględniał korekty z ostatniej daty na którą zaliczał wynik do funduszy własnych, tj. z 30.06.2016 r.

12. Kapitał wewnętrzny

W Alior Banku S.A. funkcjonuje proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP) zgodny z Uchwałą nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku.

Celem procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego jest zapewnienie, aby wszystkie ryzyka, na które narażony jest Bank, były analizowane pod kątem istotności oraz, aby Bank posiadał odpowiednią ilość kapitału dla pokrycia ryzyka uznanego za istotne.

Proces ten obejmuje następujące fazy:

- identyfikacja ryzyk istotnych;
- kwantyfikacja poszczególnych ryzyk oraz całkowitego kapitału wewnętrznego;
- testowanie warunków skrajnych;
- raportowanie i monitorowanie celów kapitałowych, w tym limitów alokacji kapitału dostępnego;
- zarządzanie kapitałem i planowanie kapitałowe;
- przegląd procesu.

Każda faza podlega regularnej weryfikacji, w celu dostosowania jej do aktualnej sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej Banku.

12.1 Analiza ryzyka oraz wybór istotnych rodzajów ryzyka

Bank dokonuje regularnego przeglądu wszystkich możliwych rodzajów ryzyka, które mogą zagrozić realizacji celów Banku oraz klasyfikuje je jako istotne lub nieistotne w działalności Banku. Przegląd ten przeprowadzany jest raz na rok lub częściej, jeżeli wystąpią przesłanki zmiany profilu ryzyka Banku lub jego otoczenia.

Na 31.12.2016 r. Bank uznawał następujące rodzaje ryzyka za istotne:

- ryzyko kredytowe - niewypłacalności (w tym ryzyko kredytowe kontrahenta);
- ryzyko kredytowe – koncentracji w branży;
- ryzyko kredytowe – koncentracji wobec klienta, grupy klientów powiązanych, a także wobec grup kapitałowych;
- ryzyko kredytowe – koncentracji w walucie;
- ryzyko operacyjne;
- ryzyko płynności;
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- ryzyko rynkowe w księdze handlowej;
- ryzyko rozliczenia/dostawy z późniejszym terminem rozliczenia ryzyko modeli
- ryzyko biznesowe
- ryzyko utraty reputacji
- ryzyko kapitałowe
- ryzyko braku zgodności.

Dla każdego istotnego rodzaju ryzyka Bank ustala metodę szacowania wysokości kapitału niezbędnego na jego pokrycie.

Dla rodzajów ryzyk uznanych za istotne w Banku na 31.12.2016 r. funkcjonowały następujące metody szacowania wielkości kapitału wewnętrznego:

- ryzyko kredytowe (w tym ryzyko kredytowe kontrahenta) – połączenie statystycznej metody oszacowania straty nieoczekiwanej na portfelu kredytowym oraz regulacyjnej metody standardowej
- ryzyko kredytowe koncentracji branżowej – metoda statystyczna oszacowania straty nieoczekiwanej przy założeniu niekorzystnego scenariusza poziomu zdarzeń niewypłacalności z uwzględnieniem charakterystyki branży
- ryzyko kredytowe koncentracji wobec klienta – statystyczna metoda oszacowania straty nieoczekiwanej przy uwzględnieniu agregacji ekspozycji wobec pojedynczego Klienta
- ryzyko kredytowe koncentracji w walucie – statystyczna metoda oszacowania straty nieoczekiwanej przy uwzględnieniu deprecjacji PLN wobec głównych walut, która wpływa na wzrost ekspozycji walutowych
- ryzyko operacyjne – zaawansowana metoda pomiaru ryzyka operacyjnego (model AMA)
- ryzyko płynności – model wewnętrzny oparty na scenariuszach kryzysowych
- ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej – model wewnętrzny oparty na metodzie VaR
- ryzyko rynkowe w księdze handlowej – model wewnętrzny oparty na metodzie VaR
- ryzyko modeli – brak alokacji kapitału wewnętrznego w związku z wdrożeniem efektywnego systemu zarządzania ryzykiem modeli
- ryzyko biznesowe - metoda ekspercka uzależniona od wyników testów warunków skrajnych

- ryzyko utraty reputacji statystyczna metoda oszacowania straty nieoczekiwanej powstałej na skutek materializacji ryzyka

Oszacowane kwoty są agregowane, aby ustalić kwotę kapitału wymaganego na pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka ponoszonego przez Grupę. Grupa stosuje konserwatywne podejście przez brak uwzględniania efektu korelacji pomiędzy różnymi rodzajami ryzyka.

12.2 Monitorowanie procesu

Wielkość kapitału wewnętrznego, oszacowanego dla poszczególnych istotnych rodzajów ryzyka, jest regularnie monitorowana w odniesieniu do wielkości kapitału dostępnego. Wyniki monitoringu są regularnie raportowane organom kierującym Bankiem.

Proces ICAAP i jego dokumentacja podlegają przeglądowi. W czasie przeglądu sprawdza się, czy ICAAP odpowiada charakterowi i wielkości działalności Banku, czy istnieje wyraźne powiązanie pomiędzy poziomem wymaganego kapitału, a strategią działalności oraz apetytem na ryzyko. Przegląd ten odbywa się raz w roku lub w momencie wystąpienia znaczących zmian w środowisku wewnętrznym lub zewnętrznym Banku.

13 Polityka wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

Polityka wynagrodzeń Alior Banku ma za zadanie zapewniać pracownikom wynagrodzenie adekwatne do ich stanowiska, kompetencji i umiejętności oraz zachęcać do realizacji długoterminowych celów i utrzymaniu ryzyka na akceptowalnym poziomie.

Poziom wynagrodzeń zasadniczych poszczególnych pracowników jest analizowany i weryfikowany cyklicznie. Alior Bank korzysta z rynkowych danych płacowych, aby zapewnić właściwy poziom wynagrodzeń w porównaniu do poziomów rynkowych w branży. Także zasady premiowe podlegają cyklicznej weryfikacji.

Ważnym elementem polityki wynagrodzeń Alior Banku jest Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, normuje zasady stosowane przez Alior Bank S.A. dotyczące zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Alior Banku S.A. Zasady Polityki ustalono w oparciu o postanowienia Uchwały Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonania przeglądu procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku. Polityka promuje prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem oraz zniechęca do podejmowania nadmiernego ryzyka (przekraczającego akceptowalny poziom ryzyka zatwierdzony przez Radę Nadzorczą lub Zarząd) w celu utrzymania solidnej bazy kapitałowej oraz mając na uwadze długoterminowy interes Banku, jego akcjonariuszy i klientów, wspiera realizację

strategii Banku dotyczącej zrównoważonego rozwoju oraz ostrożnej polityki zarządzania ryzykiem, ogranicza konflikt interesów, pozwala utrzymać przejrzystą zależność pomiędzy indywidualnymi wynikami oraz indywidualnym wynagrodzeniem, poprzez koncentrację na celach powiązanych z odpowiedzialnością i realnym wpływem.

Polityka Zmiennych Składników Wynagrodzeń Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w Alior Bank S.A. została przyjęta Uchwałą nr 97/2011, zmienioną następnie Uchwałami nr 33/2013, 55/2015 i 29/2016 Rady Nadzorczej Banku.

Bank identyfikuje stanowiska kierownicze w podlegające zasadom Polityki zmiennych składników wynagrodzeń. Osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku, podlegającymi rygorom Polityki, są:

- członkowie Zarządu;
- osoby zajmujące inne stanowiska wskazane przez Zarząd, po zasięgnięciu opinii Komitetu Rady Nadzorczej ds. Nominacji i Wynagrodzeń.

Za proces realizacji Polityki odpowiedzialne są następujące podmioty:

Rada Nadzorcza:

- zatwierdza Politykę zmiennych składników wynagrodzeń;
- powołuje spośród swoich członków Komitetu ds. Nominacji i Wynagrodzeń;
- nakazuje dokonanie aktualizacji Polityki, nadzoruje przestrzeganie Polityki
- podejmuje decyzję, w której wyraża zgodę, lub odmawia zgody na wypłatę w całości lub części zmiennych składników wynagrodzeń członkom Zarządu.

Zarząd:

- podejmuje decyzję, w której wyraża zgodę, lub odmawia zgody na wypłatę w całości lub części zmiennych składników wynagrodzeń innym osobom niż członkowie Zarządu.

Komitet Rady Nadzorczej ds. Nominacji i Wynagrodzeń:

- wydaje opinie na temat Polityki, kierując się ostrożnym i stabilnym zarządzaniem ryzykiem, kapitałem i płynnością oraz szczególną dbałością o długoterminowe dobro Banku, a także interes akcjonariuszy Banku,
- opiniuje dopuszczalność wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń;
- opiniuje i monitoruje wynagrodzenie zmienne osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, związane z zarządzaniem ryzykiem oraz z zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
- opiniuje roczne cele osób wymienionych w paragrafie 31 uchwały 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego.

Członek Zarządu nadzorujący Pion HR:

- sprawuje z ramienia Zarządu bezpośredni nadzór nad wykonaniem obowiązków Zarządu w zakresie opracowania, wprowadzenia oraz aktualizacji Polityki,

Dyrektor Departamentu Wynagrodzeń i Benefitów:

- przesyła do Komisji Nadzoru Finansowego dane, o których mowa w § 34 ust 1 uchwały 258/2011 KNF;

- prowadzi rejestr i przechowuje pisemne oświadczenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku zobowiązujące do nie korzystania z własnych strategii hedgingowych lub ubezpieczeń dotyczących wynagrodzenia i odpowiedzialności, z wyłączeniem ubezpieczeń obowiązkowych wynikających z przepisów szczególnych, które neutralizowałyby środki podejmowane w odniesieniu do tych osób w ramach realizacji Polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

Departament Audytu dokonuje nie rzadziej niż raz w roku, lub w innych terminach – na zlecenie Rady nadzorczej lub Zarządu, przeglądu wdrożenia Polityki zmiennych składników wynagrodzeń i za pośrednictwem Dyrektora Departamentu Audytu, przedstawia Radzie Nadzorczej raport z przeglądu wdrożenia Polityki zmiennych składników wynagrodzeń. Dyrektor Departamentu Wynagrodzeń i benefitów dokonuje przeglądu polityki raz w roku lub w innych terminach – na zlecenie Rady nadzorczej lub Zarządu.

W przypadku wynagrodzenia zmiennego, podstawą do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia zmiennego jest ocena efektów pracy danej osoby zajmującej stanowisko kierownicze w Banku oraz wyników Banku w obszarze odpowiedzialności tej osoby z uwzględnieniem wyników całego Banku. Przy ocenie indywidualnych efektów pracy bierze się pod uwagę kryteria finansowe i niefinansowe. Jako kryteria finansowe oraz niefinansowe przyjmuje się: wynik netto Banku, zwrot z kapitału, współczynniki adekwatności kapitałowej Banku, współczynniki płynności Banku, współczynniki rentowności Banku, kryterium zgodności z zasadami prawa i regulacjami wewnętrznymi, kryterium trwałości zatrudnienia oraz inne przyjęte w indywidualnych celach do realizacji dla poszczególnych pracowników.

Ocena wyników odbywa się corocznie w odniesieniu do poszczególnych okresów oceny obejmujących trzy poprzednie lata, tak, aby wysokość wynagrodzenia zmiennego uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą.

Zmienne składniki wynagrodzenia nie podlegające Polityce, mają charakter wyjątkowy i występują jedynie przy rekrutacji nowych pracowników i ograniczają się do pierwszego roku zatrudnienia.

Wynagrodzenie stałe, w dacie jego przyznania, stanowi na tyle dużą część łącznego wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nie przyznawanie w ogóle zmiennych składników wynagrodzenia.

Łączne wynagrodzenie zmienne przyznawane osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku nie ogranicza zdolności Banku do zwiększania jego bazy kapitałowej.

W przypadku ustalenia w indywidualnej umowie prawa do wynagrodzenia na wypadek rozwiązania umowy, wynagrodzenie to odzwierciedla nakład pracy, wydajność i jakość pracy w ciągu ostatnich trzech lat zajmowania stanowiska kierowniczego w Banku.

Półowa wynagrodzenia zmiennego stanowić ma zachętę do szczególnej dbałości o długoterminowy interes Banku. Wynagrodzenie zmienne jest przyznawane lub wypłacane, gdy odpowiada sytuacji finansowej całego Banku oraz jest uzasadnione wynikami Banku, efektami pracy jednostki organizacyjnej, w której osoba była zatrudniona oraz efektami pracy tej osoby. Wynagrodzenie zmienne powinno być rozliczane i wypłacane w sposób

przejrzysty, zapewniający efektywną realizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

Jeżeli Bank skorzysta z wyjątkowej interwencji publicznej, w szczególności na podstawie ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym (Dz. U. Nr 39, poz. 308, ze zm.) oraz ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. o rekapitalizacji niektórych instytucji finansowych (Dz. U. Nr 40, poz. 226 oraz z 2011 r. Nr 38, poz. 196), to:

- w przypadku zagrożenia utrzymania solidnej bazy kapitałowej oraz terminowego wycofania się ze wsparcia publicznego, wynagrodzenie zmienne będzie wypłacane jedynie w przypadku, gdy Bank osiąga zysk netto;
- Bank dostosowuje wysokość i składniki wynagrodzenia w celu wsparcia prawidłowego zarządzania ryzykiem i długoterminowego wzrostu wyników Banku, w tym wprowadza ograniczenia wynagrodzeń Zarządu Banku;
- wynagrodzenie zmienne wypłaca się Zarządowi jedynie w uzasadnionych przypadkach;
- przydział składników wynagrodzenia zmiennego będzie miał miejsce na podstawie analizy realizacji celów, ustalonych w indywidualnych programach oraz przy zastosowaniu oceny związanego z wynikami rentowności i płynności Banku z zastrzeżeniem braku jakichkolwiek naruszeń przepisów regulacji prawnych oraz przepisów wewnętrznych Banku.

Wyniki Banku przyjmowane w celu określenia zmiennych składników wynagrodzenia, powinny uwzględniać koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.

Kierownicy komórki audytu wewnętrznego, komórki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem i sprawy kadrowe są wynagradzane w zakresie wynagrodzenia zmiennego za osiągnięcie celów wynikających z pełnionych przez nich funkcji, a ich wynagrodzenie nie jest uzależnione od wyników gospodarczych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.

Bank nie przyznaje osobom na stanowiskach kierowniczych nieokreślonych z góry świadczeń emerytalnych, przez które dla celów Polityki rozumie się świadczenia emerytalne przyznawane na zasadzie dobrowolności przez Bank indywidualnemu pracownikowi jako część pakietu wynagrodzenia zmiennego.

Osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Banku nie mogą korzystać z własnych strategii hedgingowych lub ubezpieczeń dotyczących wynagrodzenia i odpowiedzialności, z wyłączeniem ubezpieczeń obowiązkowych wynikających z przepisów szczególnych, które neutralizowałyby środki podejmowane w odniesieniu do tych osób w ramach realizacji Polityki. Osoby te składają stosowne oświadczenia w formie pisemnej, których rejestr i przechowywanie należy do obowiązków Dyrektora Departamentu Wynagrodzeń i Benefitów.

Zmienne składniki wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku przyznawane są na następujących zasadach:

- co najmniej 50% przyznanego wynagrodzenia zmiennego ma stanowić zachętę do szczególnej dbałości o długoterminowy interes Banku i składa się w związku z tym z instrumentów finansowych powiązanych z akcjami Banku, w tym w szczególności akcji fantomowych lub warrantów subskrypcyjnych. Pozostała część wynagrodzenia zmiennego przyznawanego Osobom Uprawnionym wypłacana jest w formie pieniężnej.
- Co najmniej 40% wynagrodzenia zmiennego Osoby Uprawnionej innej niż członek Zarządu oraz co najmniej 60 % wynagrodzenia zmiennego Osoby Uprawnionej będącej członkiem Zarządu jest Odroczonym Wynagrodzeniem i jest odrażane na okres co najmniej 3 lat, to jest nie jest wypłacane po zakończeniu Okresu Oceny, a nabycie prawa i wypłata następuje w równych co najmniej trzech rocznych ratach. Rada Nadzorcza w odniesieniu do członków Zarządu oraz Zarząd w odniesieniu do Osób Uprawnionych innych niż Członkowie Zarządu każdorazowo podejmuje uchwałę o nabyciu prawa do danej transzy Odroczonego Wynagrodzenia przez Osobę Uprawnioną pod warunkiem spełnienia wymogów określonych w Polityce oraz Uchwale KNF.
- Zgodnie z zasadą proporcjonalności wprowadza się minimalną wartość kwotową wynagrodzenia zmiennego, które nie podlega odroczeniu ani wypłacie w instrumencie finansowym na poziomie 100.000 złotych brutto.

Program opcji menedżerskich

W dniu 13 grudnia 2012 r., na podstawie upoważnienia zawartego w uchwale Rady Nadzorczej Alior Bank S.A. z dnia 10 grudnia 2012 r., dokonano wstępnej alokacji warrantów subskrypcyjnych serii A,B i C, uprawniających do obejmowania akcji Banku, zgodnie z uchwałą nr 28/2012 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Alior Bank S.A. z dnia 19 października 2012 r. w sprawie warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku oraz emisji warrantów subskrypcyjnych,

Zasady realizacji programu motywacyjnego zostały określone w regulaminie programu motywacyjnego przyjętego uchwałą Rady Nadzorczej Alior Bank S.A. z dnia 27 marca 2013r. Plan motywacyjny objął członków Zarządu oraz grupę kluczowych menedżerów Banku, którzy nie byli członkami Zarządu.

Założenia Programu Opcji Menedżerskich przewidywały emisję trzech transz warrantów subskrypcyjnych (serie A, B i C) oraz odpowiadających im trzech transz nowych akcji Banku (serie D, E i F) o łącznej wartości nominalnej nieprzekraczającej 33 312 500 zł, w tym:

- do 1.110.417 warrantów subskrypcyjnych serii A, uprawniających posiadaczy do objęcia do 1.110.417 akcji serii D Alior Banku w okresie 5 lat, począwszy od dnia pierwszej rocznicy dnia pierwszego notowania Akcji na GPW;
- do 1.110.416 warrantów subskrypcyjnych serii B, uprawniających ich posiadaczy do objęcia do 1.110.416 akcji serii E Alior Banku w okresie 5 lat, począwszy od dnia drugiej rocznicy dnia pierwszego notowania Akcji na GPW;
- do 1.110.417 warrantów subskrypcyjnych serii C, uprawniających ich posiadaczy do objęcia do 1.110.417 akcji serii F Alior Banku w okresie 5 lat, począwszy od dnia trzeciej rocznicy dnia pierwszego notowania Akcji na GPW.

Program Opcji Menedżerskich obowiązywał w latach 2013-2015. Zgodnie z Polityką Zmiennych Składników Wynagrodzeń Osób zajmujących stanowiska kierownicze w Alior Banku Program będzie rozliczany do 2020 roku.

W związku z emisją akcji z prawem poboru Rada Nadzorcza w dniu 27 lipca 2016 r. uchwaliła korektę techniczną Programu Opcji Menedżerskich mającą na celu zapewnienie neutralności ekonomicznej programu dla osób uprawnionych. Korekta polega na wyliczeniu spadku wartości teoretycznej Programu Opcji Menedżerskich i wydaniu osobom objętym tym programem odpowiedniej liczby akcji fantomowych o parametrach zbliżonych do warrantów.

Informacje ilościowe związane z wynagrodzeniami osób zajmujących stanowiska kierownicze

Poniżej przedstawiono zbiorcze informacje ilościowe dla osób zajmujących stanowiska kierownicze podlegające Polityce zmiennych składników wynagrodzeń przez co najmniej 5 miesięcy (w tys. zł):

Obszar Biznesowy	Wartość wynagrodzenia całkowitego w tys. zł
Pion Biznesu i Pion Sprzedaży Pośredniej	9 222
Pion Ryzyka	8 146
Pozostałe jednostki	18 339
Razem	35 707

(wynagrodzenia w tys. zł)	liczba osób	Wynagrodzenie całkowite za rok obrotowy		Wynagrodzenie zmienne za rok obrotowy		Wynagrodzenie zmienne za rok obrotowy		Wynagrodzenie zmienne przyznane w latach ubiegłych - wydane w danym roku
		stałe za 2016	zmienne za 2015	gotówka	instrumenty finansowe	wydane/wypłacone	odroczone na kolejne lata	
Członkowie Zarządu	7	12 333	1 006	502	504	446	456	32
Osoby bezpośrednio podległe Członkom Zarządu	27	14 075	5 419	3 066	2 353	2 889	2 046	42
Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze w banku	8	2 527	347	285	61	279	56	-
Razem	42	28 935	6 772	3 854	2 919	3 614	2 558	74

Poniżej przedstawiono zbiorcze informacje ilościowe dla Programu Opcji Menedżerskich przyznanych osobom zajmującym stanowiska kierownicze podlegające Polityce zmiennych składników wynagrodzeń przez co najmniej 5 miesięcy (w tys. zł):

	Instrumenty finansowe przyznane roku obrotowym			Instrumenty finansowe przyznane w latach ubiegłych - wydane w danym roku	Średnia ważona wartość godziwa instrumentu (zł)
	Liczba wydanych	Liczba odroczonej	Razem	Liczba wydanych	
Członkowie Zarządu	773 831	590 174	1 364 005	160 218	
Osoby bezpośrednio podległe Członkom Zarządu	413 694	199 140	612 834	25 521	
Pozostałe osoby zajmujące stanowiska kierownicze w banku	17 655	13 068	30 723	3 357	
Razem	1 205 180	802 382	2 007 562	189 096	9,20

Oświadczenie Zarządu

Niniejszym Zarząd Alior Banku SA oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniach są adekwatne do stanu faktycznego a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Grupy Kapitałowej Alior Banku SA

Podpisy wszystkich Członków Zarządu

08.03.2017

Wojciech Sobieraj
Prezes Zarządu

.....
Podpis

08.03.2017

Małgorzata Bartler
Wiceprezes Zarządu

.....
Podpis

08.03.2017

Krzysztof Czuba
Wiceprezes Zarządu

.....
Podpis

08.03.2017

Joanna Krzyżanowska
Wiceprezes Zarządu

.....
Podpis

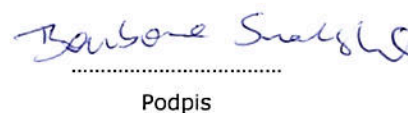
08.03.2017

Witold Skrok
Wiceprezes Zarządu

.....
Podpis

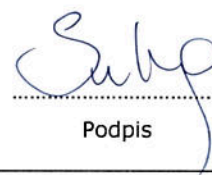
08.03.2017

Barbara Smalska
Wiceprezes Zarządu

.....
Podpis

08.03.2017

Katarzyna Sułkowska
Wiceprezes Zarządu

.....
Podpis